

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ**  
**DIŞİŞLERİ KOMİSYONU**  
**TUTANAK DERGİSİ**

**4'üncü Toplantı**  
**30 Nisan 2025 Çarşamba**

*(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)*

**İÇİNDEKİLER**

**I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR**

**II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI**

1.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, küresel düzeyde ve bölgede cereyan eden güncel gelişmelere, son toplantıdan bu yana Komisyonun gerçekleştirdiği faaliyetlere, esas komisyon olarak Dışışleri Komisyonunda bekleyen ve Dışışleri Komisyonunda kabul edilip Genel Kurulda beklemekte olan kanun tekliflerine, Genel Kurulda beklemekte olan uluslararası anlaşmaların belirli kategoriler altında topluca ve hızlı bir şekilde görüşülmesi için tüm parti gruplarının destek vermesini rica ettiğine, bu yönde hazırlanan taslak çalışmaya ve bugünkü toplantının hayırlara vesile olmasını temenni ettiğine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un yaptığı açıklamasının içeriğinin kendisine ilettiği taleple örtüşmediğine ve Komisyonun usulüne aykırı olduğuna ilişkin açıklaması

3.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

4.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Genel Kurulda beklemekte olan uluslararası anlaşmaların belirli kategoriler altında topluca ve hızlı bir şekilde görüşülmesi için hazırladıkları taslak çalışmaya, bu konuda yaptıkları görüşmelere ve Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un yaptığı açıklamasındaki Dışışleri Bakanlığı yetkililerine sorduğu sorulara ilişkin açıklaması

5.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, 3 Türk devletinin Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'ne büyükelçi atamasına ve Avrupa Birliğinin izlediği dış politikaya ilişkin açıklaması

6.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Kıbrıs'a ve Kıbrıs davasına emek verenlerin, terör örgütleri tarafından yönlendirilen dedikodularla yıpratılmaya çalışıldığına, iç politikada buna alet olunmaması ve Kıbrıs'ın siyasetüstü tutulması gerektiğine ilişkin açıklaması

7.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, gündemde yer alıp görüşmeleri tamamlanan kanun tekliflerine ve tüm katılımcılara teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması

**III.- AÇIKLAMALAR**

1.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Dışışleri Bakanlığı yetkililerinin görüşlerini almak istediği konulara ilişkin açıklaması

2.- Dışışleri Bakan Yardımcısı Burhanettin Duran'ın, Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un yaptığı açıklamasındaki Dışışleri Bakanlığı yetkililerince cevaplanmak üzere sorduğu sorulara ilişkin açıklaması

3.- İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın, (2/2982) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerini düzeltmek istediğine ve 3 Türk devletinin Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'ne büyükelçi atamasıyla ilgili olarak Dışışleri Bakanlığı yetkililerinden öğrenmek istediklerine ilişkin açıklaması

4.- Dışışleri Bakan Yardımcısı Burhanettin Duran'ın, İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın yaptığı açıklamasındaki 3 Türk devletinin Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'ne büyükelçi atamasıyla ilgili sorularına ilişkin açıklaması

5.- Gaziantep Milletvekili Ali Şahin'in, Türki Cumhuriyetlerin Güney Kıbrıs'la ilgili atmış olduğu adıma ve bunu Avrupa Birliğiyle ilgili süreçte pozitif gündeme dönüştürerek ilerlemek gerektiğine ilişkin açıklaması

6.- Muğla Milletvekili Metin Ergun'un, Genel Kurulda beklemekte olan uluslararası anlaşmaların belirli kategoriler altında topluca ve hızlı bir şekilde görüşülmesi için hazırlanan taslak çalışmaya, Kıbrıs meselesine ve Suriye Kamışlı'da yapılan toplantıya ilişkin açıklaması

**IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER**

**A) Kanun Teklifleri**

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Arap Emirlikleri Devleti Hükümeti Arasında Suçluların İadesine Dair Andlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/2741)

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Arap Emirlikleri Devleti Hükümeti Arasında Hukuki ve Ticari Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşmaya Dair Andlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/2742)

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gabon Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2837)

4.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Afrika Kalkınma Fonu Kuruluş Anlaşmasının Tadiline Dair 23/5/2023 Tarihli ve F/BG/2023/04 Sayılı Güvernörler Kurulu Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2846)

5.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Malezya Hükümeti Serbest Ticaret Anlaşması Ortak Komitesi'nin 30 Ekim 2024 Tarihli ve 01/2024 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2947)

6.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2982)

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ**  
**DIŞİŞLERİ KOMİSYONU**

-----0-----

**4'üncü Toplantı**  
**30 Nisan 2025 Çarşamba**  
-----0-----

**I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR**

TBMM Dışışleri Komisyonu saat 14.16'da açıldı.

Komisyon Başkanı Fuat Oktay,

Küresel düzeyde ve bölgede cereyan eden güncel gelişmelere, son toplantıdan bu yana Komisyonun gerçekleştirdiği faaliyetlere, esas komisyon olarak Dışışleri Komisyonunda bekleyen ve Dışışleri Komisyonunda kabul edilip Genel Kurulda beklemekte olan kanun tekliflerine, Genel Kurulda beklemekte olan uluslararası anlaşmaların belirli kategoriler altında topluca ve hızlı bir şekilde görüşülmesi için tüm parti gruplarının destek vermesini rica ettiğine, bu yönde hazırlanan taslak çalışmaya ve bugünkü toplantının hayırlara vesile olmasını temenni ettiğine,

Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un yaptığı açıklamasının içeriğinin kendisine ilettiği taleple örtüşmediğine ve Komisyonun usulüne aykırı olduğuna,

Komisyonun bugünkü gündemine,

Genel Kurulda beklemekte olan uluslararası anlaşmaların belirli kategoriler altında topluca ve hızlı bir şekilde görüşülmesi için hazırladıkları taslak çalışmaya, bu konuda yaptıkları görüşmelere ve Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un yaptığı açıklamasındaki Dışışleri Bakanlığı yetkililerine sorduğu sorulara,

3 Türk devletinin Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'ne büyükelçi atamasına ve Avrupa Birliğinin izlediği dış politikaya,

Kıbrıs'a ve Kıbrıs davasına emek verenlerin, terör örgütleri tarafından yönlendirilen dedikodularla yıpratılmaya çalışıldığına, iç politikada buna alet olunmaması ve Kıbrıs'ın siyasetüstü tutulması gerektiğine,

Gündemde yer alıp görüşmeleri tamamlanan kanun tekliflerine ve tüm katılımcılara teşekkür ettiğine,

İlişkin açıklama yaptı.

Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur, Dışışleri Bakanlığı yetkililerinin görüşlerini almak istediği konulara;

Dışışleri Bakan Yardımcısı Burhanettin Duran,

Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un yaptığı açıklamasındaki Dışışleri Bakanlığı yetkililerince cevaplanmak üzere sorduğu sorulara,

İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın yaptığı açıklamasındaki 3 Türk devletinin Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'ne büyükelçi atamasıyla ilgili sorularına;

İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı, (2/2982) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerini düzeltmek istediğine ve 3 Türk devletinin Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'ne büyükelçi atamasıyla ilgili olarak Dışışleri Bakanlığı yetkililerinden öğrenmek istediklerine,

Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, Türki Cumhuriyetlerin Güney Kıbrıs'la ilgili atmış olduğu adıma ve bunu Avrupa Birliğiyle ilgili süreçte pozitif gündeme dönüştürerek ilerlemek gerektiğine,

Muğla Milletvekili Metin Ergun, Genel Kurulda beklemekte olan uluslararası anlaşmaların belirli kategoriler altında topluca ve hızlı bir şekilde görüşülmesi için hazırlanan taslak çalışmaya, Kıbrıs meselesine ve Suriye Kamışlı'da yapılan toplantıya,

İlişkin açıklama yaptı.

İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un;

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Arap Emirlikleri Devleti Hükümeti Arasında Suçluların İadesine Dair Andlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/2741),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Arap Emirlikleri Devleti Hükümeti Arasında Hukukî ve Ticari Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşmaya Dair Andlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/2742),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gabon Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2837),

Afrika Kalkınma Fonu Kuruluş Anlaşmasının Tadiline Dair 23/5/2023 Tarihli ve F/BG/2023/04 Sayılı Guvernörler Kurulu Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2846),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Malezya Hükümeti Serbest Ticaret Anlaşması Ortak Komitesi'nin 30 Ekim 2024 Tarihli ve 01/2024 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2947),

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2982),

Tümü ve maddeleri üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, toplantıya saat 15.51'de son verildi.

30 Nisan 2025 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.16

BAŞKAN: Fuat OKTAY (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa CANBEY (Balıkesir)

SÖZCÜ: Ceyda BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir)

KÂTİP: Derya BAKBAK (Gaziantep)

----- 0 -----

BAŞKAN FUAT OKTAY - Dışışleri Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Değerli Bakan Yardımcımız, kamu kurumlarımızın saygıdeğer temsilcileri, değerli katılımcılar; Dışışleri Komisyonumuzun 28'inci Yasama Dönemi 15'inci Toplantısını açıyorum.

Toplantı yeter sayımız mevcut, görüşmelere başlıyoruz.

## II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, küresel düzeyde ve bölgede cereyan eden güncel gelişmelere, son toplantıdan bu yana Komisyonun gerçekleştirdiği faaliyetlere, esas komisyon olarak Dışışleri Komisyonunda bekleyen ve Dışışleri Komisyonunda kabul edilip Genel Kurulda beklemekte olan kanun tekliflerine, Genel Kurulda beklemekte olan uluslararası anlaşmaların belirli kategoriler altında topluca ve hızlı bir şekilde görüşülmesi için tüm parti gruplarının destek vermesini rica ettiğine, bu yönde hazırlanan taslak çalışmaya ve bugünkü toplantının hayırlara vesile olmasını temenni ettiğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemimize geçmeden önce, yine, küresel düzeyde ve bölgemizde cereyan eden güncel gelişmeler ile bir önceki toplantımızdan bu yana Komisyonumuzun gerçekleştirdiği faaliyetler hakkında kısaca görüşlerimi paylaşmak istiyorum.

Amerika Birleşik Devletleri'nde yeni yönetimin göreve başlamasını müteakip önemli bazı gelişmelerin yaşandığına hep birlikte şahit oluyoruz. ABD Başkanı Trump'ın Dünya Sağlık Örgütü, Paris Anlaşması gibi uluslararası iş birliği mekanizmalarını terk ettiğini ve ABD dış politikasını giderek tek taraflı radikal kararlarla yürütmeye çalıştığını da yine izliyoruz hep birlikte. İlan edilen gümrük tarifeleri ve ortaya çıkan ticaret savaşları riski ve bunun getirdiği belirsizlik ortamı dünya ekonomisi açısından ciddi endişe kaynağı oluşturmaktadır. Öte yandan, ABD yeni yönetiminin Ukrayna-Rusya savaşında takındığı tavır ve NATO'nun işlevselliğini sorgulayan söylemlerinin Avrupa ülkelerinin güvenlik politikalarını gözden geçirmelerine ve Avrupa Kıtası'nın güvenliği konusunda yeni arayışlara girmelerine yol açtığını da gözlemliyoruz. Ülkemizi de yakından ilgilendirmekte olan bu gelişmeler önemli imkânları ve riskleri de beraberinde getirmekte, Komisyon olarak bu gelişmeleri çok yakinen takip ediyoruz.

Değerli Komisyon üyeleri, bu gelişmeler yaşanırken maalesef yakın coğrafyamızdaki çatışma ve savaş ortamı da devam etmektedir. ABD yönetiminin barışı sağlamaya yönelik girişimlerine ve geçici ateşkes ilanlarına rağmen Rusya-Ukrayna savaşı hâlen devam etmektedir. Malumunuz olduğu üzere ülkemiz Ukrayna-Rusya savaşına diplomatik bir çözüm bulunması için savaşın ilk günlerinden bu yana ciddi çabalar göstermiş ancak Batılı ülkelerin aksi değerlendirmeleri, aksi yöndeki politikaları dolayısıyla barış sağlanamamıştı. Barışın sağlanması için her iki tarafın da masada olması gerektiği yönündeki politikamızı bugün de devam ettiriyoruz.

Değerli katılımcılar, Değerli Komisyon üyelerimiz; 19 Ocak tarihinde Gazze'de geçici ateşkesin ilanı sonrasında İsrail'in verdiği sözleri tutmadığını ve saldırılarını, katliamlarını sürdürdüğünü, 2 Mart tarihinden itibaren de tüm insani yardımları engellediğini ve Filistin'de insanlık dramının devam ettiğini endişeyle izliyoruz. Tüm bu gelişmeleri şiddetle kınıyor ve tüm imkânlarımızla Filistin halkının yanında olmayı sürdürüyoruz.

Değerli arkadaşlar, Suriye'de güvenlik ve istikrarın tesisi amacıyla yoğun bir gayret ortaya konulmaktadır. Böylesi kritik bir dönemde Suriye'yi birlik ve beraberlik içinde geleceğe taşıma yolundaki çabalara zarar verilmemesi büyük önem taşımaktadır. Suriye halkının ve yönetiminin yanında olmaya devam ediyoruz. Bu çerçevede, gerek ikili gerek bölgesel düzeyde girişimlerimizi sürdürmekteyiz. Öte yandan, Suriye'deki tüm güçlerin merkezî yönetimin kontrolüne girmesi ve terör unsurlarının silahlarını bırakarak kendilerini tasfiye etmeleri büyük önem taşımaktadır.

Son günlerde Pakistan ve Hindistan arasında yaşanmakta olan gerginliği de yine endişeyle takip ediyor, bu gerginliğin bir an önce düşürülmesini arzuluyoruz.

Değerli Komisyon üyeleri, bir önceki toplantımızdan itibaren yaptığımız bazı faaliyetlere de kısaca değinmek ve faaliyetlerle ilgili de bilgi vermek istiyorum. 13 Şubat 2025 günü Kazakistan-Türkiye Parlamentolararası Dostluk Grubuyla Gazi Meclisimizde heyetler arası bir görüşme gerçekleştirdik.

18-19 Şubat 2025 tarihlerinde Türk Devletleri Parlamentoları Dışışleri Komisyonları Toplantısının 2'ncisini İstanbul'da yaptık. Türk Devletleri Dışışleri Komisyonları arasında bundan böyle periyodik toplantılar düzenleneceğini kararlaştırmış durumdayız. Yine, bu toplantıda bu gerçekleştirilecek kurumsal iş birliğinin esaslarını belirledik ve bu yönde bir bildiri de yayınlanmış durumdayız. Bir sonraki toplantınsa bu yılın eylül ayı başında Kırgızistan'da düzenlenmesi yönünde karar aldık.

Kazakistan, Türkmenistan ve Özbekistan'ın AB'yle ilişkileri bağlamında Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'yle olan ilişkilerini de yakından takip ediyoruz. Türk dünyasının devam eden entegrasyonunu etkilemesine izin vermeden Türk devletlerinin politikalarını KKTC lehine daha fazla geliştirmeleri yönünde çabalarımızı artırıyoruz. Bu hususu Türk dünyasıyla tüm ikili ve çok

tarafli temaslarimizda gündeme getirmekteyiz. Bu çerçevede, Kırgızistan'da yapılacak Dışışleri Komisyonları 3'üncü Toplantısında da yine bu konu gündemimizde olacaktır.

Yine, 27 Şubat 2025 günü Hindistanlı ve Türk akademisyen ve uzmanlardan oluşan bir heyetle faydalı bir toplantı gerçekleştirerek Türkiye-Hindistan ilişkilerini değerlendirme fırsatı bulduk.

7 Martta Komisyonumuz Başkan Vekili Sayın Mustafa Canbey Uganda Parlamentosu Dışışleri Komisyonu Başkan Vekiliyle yine yararlı bir görüşme gerçekleştirdiler.

11 Martta Romanya Senatosu Dışışleri Komisyonu Başkanı Titus Corlatean ve beraberindeki Senato heyetini Gazi Meclisimizde misafir ettik. Ayrıca, daha sonra Romanyalı ve Polonyalı yetkililerle gerçekleştirdiğimiz temaslar sonrasında Türkiye-Romanya-Polonya Dışışleri Komisyonları üçlü toplantısının önümüzdeki aylarda Romanya'da gerçekleştirilmesi yönünde karar aldık.

24-25 Mart tarihlerinde Varşova'da düzenlenen Avrupa Birliği Ortak Dış ve Güvenlik Politikası ve Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası Parlamentolararası Konferansı'na katıldık. Ülkemizin, Avrupa'nın güvenliği ve istikrarı için taşıdığı önemi orada bir kez daha dile getirme fırsatı bulduk ve orada da zaten AB ülkelerinin de Türkiye'yle ilişkilere ve kendi geliştirmeye çalıştıkları yeni güvenlik mimarisinde Türkiye'yle iş birliğinin yollarını aradıklarını da şahit olduk ama aynı zamanda kendi içlerinde de henüz hemfikir olamadıkları kendi güvenlik mimarileriyle ilgili bazı hususlara da yine şahit olmuş olduk.

Konferans vesilesiyle çeşitli temaslar yapma fırsatı da bulduk tabii ki. Bu çerçevede, Finlandiya, Macaristan ve Polonyalı muhataplarımızla ikili temaslar; ayrıca, Estonya, Letonya, Litvanyalı muhataplarımızla da yine dördü bir görüşme gerçekleştirdik. Bu son görüşmede Eylül 2025'te Baltık ülkeleriyle Letonya'nın başkenti Riga'da dördü toplantı gerçekleştirme kararı aldık.

8 Nisanda Küba Halkın Gücü Ulusal Meclisi Uluslararası İlişkiler Komisyonu ve Latin Amerika ve Karayipler Parlamentosu (Parlatino) Başkanı Sayın Rolando Patricio'yu Gazi Meclisimizde ağırladık. Keza, 8 Nisan günü de Irak Temsilciler Meclisi Irak-Türkiye Parlamentolararası Dostluk Grubu Başkanı ve beraberindeki dostluk grubu heyetini kabul ettik.

11 Nisanda Antalya Diplomasi Forumu'na katılarak Küresel Yönetişimde Parlamenter Diplomasinin Rolü Yuvarlak Masa Toplantısı'nın moderatörlüğünü de yine Komisyon Başkanı sıfatıyla gerçekleştirdim.

15 Nisan tarihinde Peru Kongresi, Peru-Türkiye Parlamentolararası Dostluk Grubu Başkanı Sayın Vivian Olivos Martinez'i yine Gazi Meclisimizde kabul ettik, ilişkilerimizi değerlendirme fırsatı bulduk.

Son olarak da 20-22 Nisan tarihlerinde Komisyon olarak Rusya Federasyonu'nda resmî bir ziyaret gerçekleştirdik, muhataplarımızla heyetler arası görüşmeler yaptık ve Rus-Türk İş İnsanları Birliği Yönetim Kurulu üyeleriyle de bir araya geldik.

Ayrıca, son Komisyon toplantımızdan bu yana Tunus, Umman Sultanlığı, Almanya ve İrlanda'nın Ankara Büyükelçilerini de kabul ettik ve yine, ülkelerimiz arasındaki gelişmeleri değerlendirme fırsatı bulduk. Ülkemizin dış politikasında önemli bir yer tutan parlamenter diplomasi faaliyetlerimize önümüzdeki dönemde de yine yoğun bir şekilde devam edeceğiz.

Değerli Komisyon üyeleri, değerli arkadaşlar; Komisyonumuzda esas komisyon olarak bekleyen teklif sayısı 50'dir. Bugün bunlardan 6 kanun teklifi daha Komisyonumuzda müzakere edilecektir. Bu vesileyle, Komisyonumuzda kabul edilen ve hâlen Genel Kurulda beklemekte olan 91 uluslararası anlaşmanın mevcut olduğunu dikkatinize getirmek isterim. Malumunuz olduğu üzere bu teklifler yasama dönemi içerisinde Genel Kurulda görüşülmemeleri halinde kadük kalmakta ve Komisyonumuzun çalışmaları, ne yazık ki buradaki harcanan emekler de boşa gitmektedir. Çifte vergilendirmenin engellenmesi, yatırımların teşviki gibi birçok alanlarda burada görüştüğümüz ve doğrudan vatandaşlarımızın faydasına olan ve onları doğrudan etkileyen anlaşmaların bir an önce yürürlüğe girebilmesi için Komisyonumuza farklı gruplar tarafından pek çok talep ulaşmakta. Genel Kurulda beklemekte olan uluslararası anlaşmaların belirli kategoriler altında topluca ve hızlı bir şekilde görüşülmesi için tüm parti grupları olarak da sizlerden destek vermenizi rica ediyorum. Bu yönde hazırlanan bir çalışmayı da size ayrıca sunacağız. Biz bunu aslında AK PARTİ Grubuna da yazıyla resmî olarak da iletmış durumdayız. Kendi içimizdeki teklifleri, hâlihazırda Genel Kurula indirmiş olduğumuz teklifleri de taslak olarak kategorize etmiş durumdayız. Bu, gruplar arasında görüşülebilir ama bizim grupların temsilcisi olarak Komisyonda olan arkadaşlarımız burada bu işi sahiplenebilirlerse tüm grupların bununla ilgili hemfikir olmaları ve bir an önce bu konuları görüşmemiz noktasında bunu partilerüstü bir konu gibi değerlendirip -gerçekten de partilerüstü bir konusiyasetüstü bir konu gibi değerlendirip bir an önce bu emeklerimizin karşılığını Genel Kuruldan da geçirerek... Bu anlaşmalar gerçekten emek istiyor; tüm bakanlıklarımızla ikili görüşmeler, haftalar, aylar, bazen yıllar süren çalışmaların sonucunda oluşturuluyor. Dolayısıyla, bunların boşa gitmemesiyle ilgili... Beş yıl, on yıl burada bekleyen teklifler var, bunlara yazık diye düşünüyoruz yani bunların bekletilmesinin bir anlamı yok, kimseye de faydası yok. Eğer burada sizler de destek verirseniz kendi gruplarımız nezdinde ve gruplar arasında böyle bir anlaşmayı sağlayabilirsek en azından buradan geçen bu tekliflerin tamamını kategoriler hâlinde geçirme fırsatı buluruz, tekrardan da kadük kalmasını da engellemiş oluruz. Ben tekrar bu vesileyle destekleriniz için de teşekkür ediyorum.

Toplantımızın hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum ve gündemimize geçiyorum.

Evet, basına da teşekkür ediyoruz arkadaşlar.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Başkanım...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Sizin bir söz talebiniz vardı, "Hemen bir dakika..." dediniz.

Buyurun.

### III.- AÇIKLAMALAR

1.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Dışışleri Bakanlığı yetkililerinin görüşlerini almak istediği konulara ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Teşekkür ederim.

Öncelikle Değerli Başkanım, Değerli Dışışleri Komisyonu üyesi arkadaşlarım, Değerli Dışışleri Bakanlığı yetkilileri; ben Değerli Dışışleri Bakanlığı yetkililerine üç madde üzerinde bir görüş sormak istiyorum.

Öncelikle, Suriye'de masum Alevilere yönelik tehdit, küfür, hakaret ve ölümlü saldırılar devam ediyor. İki gündür, son iki gündür özellikle Humus'ta Alevilere yönelik saldırılar var. "Biz Alevileri, Dürzileri kesmeye geliyoruz." diyen silahlı radikal selefi gruplar var. Ne demişti Şam yönetimi? "Biz bütün silahları topladık." dedi. Tüm silahlar toplandıysa bu radikal selefi gruplar nasıl son günlerde Şam'ın Ceramana ve diğer ilçesinde gerginlik yaratıp Alevi insanları katledebiliyorlar? Şam'ın 300 bin nüfuslu bir ilçesini ablukaya alıyorlar. Şam yönetimi güvenlik güçleri buradan tamamen çekildi, hiç müdahale etmiyorlar. Tabii, bu gerginlik nedeniyle Lazkiye ve Tartus'ta Aleviler diken üstünde, evlerinden çıkamıyorlar. Türkiye bu saldırılara çok rahat bir şekilde müdahale edebilir kanaatindeyim. Neden müdahale edilmiyor? Alevilere dönük bu saldırılar karşısında Türkiye ne yapmayı düşünüyor, hangi adımlar atıldı veya atılacak? Öncelikle teşekkür ederim bunun için de.

Diğer bir sorum, Filistinlilerin göçüyle ilgili. Trump'ın Gazze'yi turizm merkezine çevirme, Filistinlileri buradan boşaltma ve bazı ülkelere gönderme planından sonra ülkemizin de bu olası Filistin göçünün hedefinde olduğuna dair bir sürü görüş var. Kudüs'teki konsoloslüğün Filistinlilere vatandaşlık verme işlemleriyle aşırı yoğun olduğunu Dışişleri kaynaklarından edindiği bilgileri aktaranlar doğruluyor; acaba bu doğru mu?

Hatay'da ihtiyacın çok üstünde konut yapılıyor TOKİ tarafından, öyle bir görüş şu an Hatay'da hâkim. Bu konutların gelecek Filistinlilere hazırlık için yapıldığı görüşü ve inancı Hatay'da hâkim. 7 Ekimden bugüne kadar kaç Filistinliye vatandaşlık verildi? Böyle bir vatandaşlık verme durumunda Filistin davası nerede kalacak? Vatandaşlık vererek Filistinlilere iyilik mi kötülük mü yapılıyor? Ben bunun cevabını istiyorum.

Bir de son olarak da Kıbrıs'la ilgili... Türk Devletleri Teşkilatı üyesi Özbekistan, Kazakistan, Kırgızistan ve son olarak da Türkmenistan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetini tanımazken Güney Kıbrıs Rum kesimine büyükelçi atadı, sadece büyükelçi atamakla kalmadılar, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyine ait 541 sayılı Karar'a imza attılar yani Kıbrıs Adası'nda Güney Kıbrıs Yönetimi dışındaki bir hükûmeti de tanımayacaklarına dair imza attılar, Türkiye Cumhuriyeti'ni de orada işgalci güç olarak tanımadılar. Bu, ailevi mesele olarak tanımlandı ve bununla ilgili bir açıklama yapılmadı ancak bu konu geçirilecek bir konu değil.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, "Bir dakika..." dediniz, ben teşekkür ediyorum size.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Ben teşekkür ediyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un yaptığı açıklamasının içeriğinin kendisine ilettiği taleple örtüşmediğine ve Komisyonun usulüne aykırı olduğuna ilişkin açıklaması

BAŞKAN FUAT OKTAY - Ne yazık ki biraz önce bana ilettiğiniz talep ile yaptığınız konuşmanın içeriği hiç örtüşmedi Sayın Güzelmansur.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Sayın Başkanım, sadece Suriye'yle ilgili...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Hâlbuki çok iyi niyetli olarak benden bir talepte bulundunuz, ben de size iyi niyetli olarak söz verdim

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Ben de iyi niyetliyim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Bu, bizim usulümüze tamamen aykırı.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Başkanım...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Bakın, buna hepiniz de şahitsiniz, ben şunu Komisyonun ilk gününden beri çok şeffaf, çok açık... Hatta bazı zamanlar bu kadar ileri gitmesek, biraz sakın olsak diye siz beni durduruyorsunuz. Her türlü soruyu sormanıza müsaade ediyoruz, hatta sizin ötenizde soruları ben soruyorum. Bununla ilgili aslında önümüzdeki süreçte bu soruları sorma şansımız var ama bunu böyle farklı bir şov usulü yapmayı ben kusura bakmayın ama yakıştıramadım.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Başkanım, şöyle: O zaman beni bu soruları sormamış gibi kabul edin.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Hayır, soruları soralım, tam tersi soralım bu soruları.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Hayır, şöyle: Benim uçağım var, ondan dolayı, o yüzden kusura bakmayın.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Hayır ama bakın, soruları sormayalım diye değil, ben tam tersini söylüyorum; soruları soralım, hem de sonuna kadar soralım ve cevaplarını da alalım.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Evet, doğru.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Hatta eğer gerçekten sorun varsa çözüm önerileriyle ilgili biz de katkı verelim ve sadece eleştirmeye kalmayalım, sonuna kadar gidelim ve benim de zaten tutumum bu yönde.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Doğru.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Başından beri hepinize de bunu açıkça söylüyorum.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Başkanım, benim burada bir art niyet olarak...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Ama...

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Hayır, ben bunu art niyet olarak...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Benden biraz önceki söz talebinizle konuşma şekli ve ses tonu yani...

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Başkanım, eğer öyle bir şey anladıysanız ben bunu paylaşmam.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gerçekten üzüldüm yani.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Kusura bakmayın, hiç söz almamış gibi olayım.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Yok, estağfurullah.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Yok, kesinlikle bu benim kişiliğime de aykırıdır.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Ya, şöyle bir şey, Komisyonumuzda gerçekten çok samimi bir ortam var.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Aynen, ben de samimi niyetlerle söylüyorum bunları.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Her konuda belirli seviyenin üzerinde gidiyoruz, her türlü konuyu görüşüyoruz, her türlü en sert konuları bile son derece nezaket çerçevesinde tartışabiliyoruz, görüşebiliyoruz ve hiçbir sınırlama da getirmiyoruz.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Bunda bir sıkıntı yok Sayın Başkanım. Ben sadece son günlerdeki olan endişeyi gündeme getirdim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Yok, anladım ama içerikte buna devam edebilirdik.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Tamam, kusura bakmayım, benim uçağım vardı o yüzden.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Yok, estağfurullah.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Ama ben bunları paylaşmak istedim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Ama şimdi bunları söyleyip ondan sonra da "Ben çıkıyorum." demek, o da şık değil.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Doğrudur, haklısınız.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Yani ithamda bulunup ondan sonra da... Yani "itham" derken, atıyorum, ben Bakanlık tarafı olsam sanki hiç bir şey yapmıyorsunuz gibi deyip ondan sonra da cevabını almadan çıktığınızda, bu, o zaman...

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Burada arkadaşlarımız var, o yüzden Başkanım.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Hatırlarsanız bunu bir defa daha yaşadık, Suriye'yle ilgili benden talebiniz oldu, ben Suriye'yle ilgili burada brifing aldım...

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Doğrudur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - ...ve onunla ilgili de çok uzun tartışmalar yaptık ve siz yine orada yoktunuz, "Benim acil işim var." dediniz ve çıktınız; olmaz ki bu böyle.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Başkanım, doğrudur da şöyle, aslında bu konularda bir hassasiyet var.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Ama bakın, benim bu konuda ne kadar samimi olduğumu ve hassas olduğumu da biliyorsunuz yani sadece bu Komisyon içi değil dışında da.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Doğrudur.

Başkanım, ben bunları sunmamış gibi olayım.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Yok, estağfurullah yani ben...

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Hayır, öyle bir şey değil, ben özür diliyorum, müsaade isteyeceğim sizden.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Yok, estağfurullah.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Benim hiçbir zaman öyle bir art niyetim olmadı, olmaz da, ben sadece oradaki endişeleri bölgenin insanı olarak sizler için...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Yok, ben kabul ediyorum.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Ama benim herhangi bir üslup olarak da saygısızlık veya herhangi bir şekilde...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Yok, yok, ben kabul ediyorum; bakın, şunu diyorum: Biz, Türkiye olarak da zaten Suriye'den ısrarla kapsamlı bir yönetim olması, hiçbir şekilde bir önceki yönetimin yaptığı hiçbir şeyin tekrarlanmaması ve her türlü terör örgütlerinin oradan arındırılması, hiçbir etnik veya dinî ayrımın asla yapılmaması... Eğer bunun aleyhinde gelişmeler varsa bunu konuşmak, tartışmak Dışişleri Komisyonunun aslında doğal görevidir.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Tabii, ben de bunları sizinle paylaşmak istedim sadece.

BAŞKAN FUAT OKTAY - ...ve Bakanlıkla ilgili bunu görüşmek de doğal görevidir.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Bu sadece benim sıkıntılarımı dile getirmek için, başka bir şey değil Başkanım.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Yok, anladım, zannediyorum karşılıklı anlaştık.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Tabii, tabii; o konuda sıkıntı yok.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Tabii, öyle bizim en ufak bir şekilde paylaşımımız da olmayacak, bilginiz de olsun.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Yok, estağfurullah yani o anlamda da kastetmedim ama bu samimi seviyenin kaybolmaması adına ben...

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Kesinlikle ben katılıyorum ama bu konuda üslup olarak da ben bu konuda çok hassasım Sayın Başkanım.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Yok, estağfurullah, çok teşekkür ediyorum anlayışınız için.

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Sağ olun, teşekkürler.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, şimdi, tekrar müsaadenizle gündeme geçiyoruz.

#### 3.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN FUAT OKTAY - Bugünkü gündemimizde toplam 6 teklifin görüşülmesi yer almakta. Gündem bilgisi ve teklif metinleri 25 Nisan 2025 Cuma günü Türkiye Büyük Millet Meclisi uzantılı e-posta adreslerinize de gönderilmiş ve 28 Nisan Pazartesi günü de elden dağıtılmıştır.

#### IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

##### A) Kanun Teklifleri

1.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Arap Emirlikleri Devleti Hükümeti Arasında Suçluların İadesine Dair Andlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/2741) 1

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemin 1'inci sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/2741) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Arap Emirlikleri Devleti Hükümeti Arasında Suçluların İadesine Dair Andlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi bulunmaktadır.

İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş tarafından 3/12/2024 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulan teklif, aynı tarihte esas Komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Adalet Komisyonuna havale edilmiştir.

<sup>1</sup> (2/2741) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere de sözü Dışişleri Bakan Yardımcımız Sayın Burhanettin Duran'a veriyorum.

Buyurun.

**DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN** - Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; öncelikle Komisyonumuzun yürütmüş olduğu parlamenter diplomasi faaliyetleri çerçevesinde zatinalinizin konuşmasında ifade etmiş olduğu çabalarından dolayı teşekkür ediyoruz, bunun çok değerli olduğunu düşünüyoruz.

Yine, konuşmanızda belirttiğiniz Genel Kurulda bekleyen uluslararası anlaşmaların kadük olmaması için tasnif edilerek belirli gruplar şeklinde Genel Kurulda değerlendirilebilmesi için yürüttüğünüz çalışmanın da çok değerli olduğu görüşündeyim, bunun için de ayrıca teşekkür ederim.

Bugün gündemde olan, Ülkemiz ile Birleşik Arap Emirlikleri Arasındaki Suçluların İadesine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi konusunda söyleyeceklerim şu şekildedir: Malumunuz olduğu üzere ülkemiz ile Birleşik Arap Emirlikleri arasında güçlü bir ivmeyle her alanda ilişkiler gelişmektedir. Karşılıklı yoğun üst düzey ziyaretler, ikili iş birliği mekanizmaları ve imzalanan çok sayıda anlaşmayla bu ilişkiler güçlendirilmektedir. Son üç yılda Birleşik Arap Emirlikleri'yle 40'ı aşkın anlaşma imzalandı. Sayın Cumhurbaşkanımızın Temmuz 2023'te gerçekleştirdikleri Abu Dabi ziyaretinde kurulması kararlaştırılan Yüksek Düzeyli Stratejik Konseyle ilişkilerimiz stratejik ortaklık seviyesine taşındı. Anılan Konseyin ilk toplantısının önümüzdeki aylarda Sayın Cumhurbaşkanımız ve Birleşik Arap Emirlikleri Devlet Başkanının Başkanlıklarında ülkemizde gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Bugün görüşülmekte olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Arap Emirlikleri Devleti Hükümeti Arasında Suçluların İadesine Dair Anlaşma, Dışişleri Bakanımız Sayın Hakan Fidan'ın Birleşik Arap Emirlikleri Adalet Bakanı Abdullah bin Sultan bin Awad Al Nuaimi'yle 19 Temmuz 2023 tarihinde Abu Dabi'de imzaladıkları anlaşmadır. Anlaşma, ülkemiz ile Birleşik Arap Emirlikleri arasında mevcut dostane ilişkiler çerçevesinde suçla mücadele alanında iş birliğini güçlendirme ve pekiştirme arzusuyla, artış eğilimindeki uluslararası terörizm ve örgütlü suçların boyutları da göz önünde tutularak suçluların iadesine dair hukuki zemin oluşturmak gayesiyle hazırlanmıştır. Anlaşmanın yürürlüğe girmesinin iade taleplerimizin daha kısa sürede neticelendirilmesini temin edeceği öngörülmektedir. Ülkemiz ile Birleşik Arap Emirlikleri arasında iadesi mümkün bir suçun soruşturulması, kovuşturulması ya da cezasının infazı kapsamında geçici tutuklama, yakalama ve tutuklama, suçluların teslimi, suçla ilgili eşyaya el konulması ve eşyanın teslim edilmesi, üçüncü bir devlete yeniden iade ve transit geçiş hususlarını kapsayan anlaşma 27 maddeden oluşmaktadır. Anlaşmanın Birleşik Arap Emirlikleri'ndeki iç onay sürecinin tamamlandığına dair henüz resmî bildirim alınmamıştır. Bu mülahazalar ışığında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Arap Emirlikleri Devleti Hükümeti Arasında Suçluların İadesine Dair Anlaşma'nın onaylanmasının uygun bulunmasını TBMM Dışişleri Komisyonu üyelerinin takdirlerine saygılarımla arz ederim.

**BAŞKAN FUAT OKTAY** - Değerli Bakan Yardımcımıza teşekkür ediyoruz tekrar.

Şimdi söz almak isteyen arkadaşımız varsa...

Buyurun lütfen Metin Bey.

**METİN ERGUN** (Muğla) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bir bilgi almak amaçlı soruyorum: Birleşik Arap Emirlikleri, vatandaşlarımızın çok fazla yaşadığı bir bölge değil, ülke değil, dolayısıyla bu kadar aciliyetin de olduğu kanaatinde değilim. Acaba kaç hükümlü yani Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı kaç hükümlü orada var veya tersi, aynı şekilde Türkiye'de kaç hükümlü var yani bundan istifade edecek kaç kişi var? Gerçi öbür tarafta da yani Birleşik Arap Emirlikleri'nde de onay süreciyle ilgili net bir bilgi yok galiba yani aşamasıyla alakalı bir bilgi yok gibi. Bilgi verebilirlerse memnun olurum.

Teşekkür ederim.

**BAŞKAN FUAT OKTAY** - Buyurun lütfen.

Yani eğer şu anda elinizde net bilgi yoksa yazılı olarak da sonradan iletebilirsiniz.

**DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN** - Başkanım, şöyle: 15 bin civarında vatandaşımız yaşıyor Birleşik Arap Emirlikleri'nde ancak tabii, çok sayıda turist de gidiyor Türkiye'den. Dolayısıyla, bu anlaşma, öncelikle vatandaşlarımızın hem mevcutta hem de olası önümüzdeki dönemde ihtiyaçları çerçevesinde düşünülmüştür. Bu açıdan gerekli görülmektedir.

Bir diğer husus da Birleşik Arap Emirlikleri nezdinde süreç devam etmektedir. Karşılıklı olarak bu süreçleri devam ettiriyoruz.

**METİN ERGUN** (Muğla) - O zaman sorunun devamı gelmesi lazım. Yani ülkemizden dünyanın herhangi bir ülkesini turist olarak ziyaret eden her ülkeyle benzer anlaşma yapıyor muyuz? Ne kadar suçlu var yani onu bilmek istiyoruz.

**BAŞKAN FUAT OKTAY** - Aslında, sayın vekilimizin şeyi şu yani bu suçluların iadesi dediği şey: Yani gerçekten çok fazla suçlu mu var veya ne kadar? Varsa var, yoksa olmayabilir de sıfır da olabilir. Yani bu bir tedbir anlamında da geliştirilmiş olabilir. O bilgi yani dediğimiz gibi, yanınızda yoksa onu sonradan yazılı olarak da sunabilirsiniz.

**SEDA GÖREN BÖLÜK** (İstanbul) - Sayın Başkanım...

**BAŞKAN FUAT OKTAY** - Buyurun lütfen.

**SEDA GÖREN BÖLÜK** (İstanbul) - Gündem bize geldiğinde, Sayın Bakanım, arkadaşlarım araştırma yaparken önemli bir bilgi elde etmişlerdi, o da ilimizi çekmişti. 2022 MASAK raporlarında 70'in üzerinde Türk vatandaşı kaçmış oraya mali suçlardan dolayı. Ben de şeyi soracaktım yani mali suçlardan dolayı kaçan vatandaşın, bunların iadesini de kapsıyor bu anlaşma. Onların oraya haksız yere çıkardıkları mal varlıklarına da el koymayı yani iade edilmesini, onları da içeriyor, değil mi Sayın Bakanım?

**DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN** - Evet, sadece suçluların iadesini içeriyor. Şu ana kadar iki taraf arasında yürütülen konuda ülkemiz Birleşik Arap Emirlikleri'nden toplam 15 iade talebinde bulundu, son on yıl için

söylüyorum. Şu an için 5 tanesi terörle ilgili, 3 tanesi adi suç kapsamında bir iade talebi söz konusudur, onların, karşı tarafın talebi olarak. Bunlardan 2 tanesi reddedildi, 2 tane dosya ise hitam olmuştur. 4 dosya derdest olup işlemleri devam etmektedir. Dolayısıyla, bu çerçevede anlaşmanın gerekliliği ortadadır.

Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN FUAT OKTAY - "15" diyorsunuz. Şu anda talep edilen resmen 15.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) - Bizim talebimiz ne?

BAŞKAN FUAT OKTAY - Yok, ben bizim talebimiz olarak algıladım.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN - Ülkemiz toplam 15 iade talebinde bulunmuştur. Bunlardan 9 tanesi terör kapsamında, 6 tanesi ise adi suç kapsamındadır.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Başka sorusu olan veya görüşü olan arkadaşlarımız varsa söz verebilirim, yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin 1'inci maddesini okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ DEVLETİ HÜKÜMETİ ARASINDA  
SUÇLULARIN İADESİNE DAİR ANDLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA  
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 19 Temmuz 2023 tarihinde Abu Dabi'de imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Arap Emirlikleri Devleti Hükümeti Arasında Suçluların İadesine Dair Andlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

TBMM İçtüzüğü'nün 45'inci maddesi hükmü uyarınca Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum.

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

TBMM İçtüzüğü'nün 45'inci maddesi uyarınca (2/2741) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporunun Genel Kurulda görüşülmesi sırasında Komisyonumuzu temsil etmek üzere Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın, Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük, İstanbul Milletvekili Sena Nur Çelik Kanat, İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Arap Emirlikleri Devleti Hükümeti Arasında Hukukî ve Ticari Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşmaya Dair Andlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/2742) 2

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemimizin 2'nci sırasında, İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/2742) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Arap Emirlikleri Devleti Hükümeti Arasında Hukukî ve Ticari Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşmaya Dair Andlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi bulunmaktadır.

İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş tarafından 3/12/2024 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulan teklif, aynı tarihte esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Adalet Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Dışişleri Bakan Yardımcımız Sayın Burhanettin Duran'a söz veriyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN - Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; ülkemiz ile Birleşik Arap Emirlikleri arasındaki çok boyutlu ilişkilerin olumlu seyrine ilişkin güncel bilgileri, esasen bir önceki anlaşmanın görülmesinde yaptığım konuşmada dile getirmiştım. Bu kez, görüşülmekte olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Arap Emirlikleri Devleti Hükümeti Arasındaki Hukukî ve Ticari Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşmaya Dair Andlaşma da Dışişleri Bakanımız Sayın Hakan Fidan ile Birleşik Arap Emirlikleri Adalet Bakanı Abdullah Bin Sultan Bin Awad Al Nuaimi tarafından 19 Temmuz 2023 tarihinde Abu Dabi'de imzalanmıştır.

<sup>2</sup> (2/2742) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Anlaşma, ülkemiz ile Birleşik Arap Emirlikleri arasında dostluk bağlarının pekiştirilmesi ve bu çerçevede ulusal egemenlik, hakların eşitliği ve içişlerine karışmama ilkelerine dayanarak hukuki ve ticari konularda karşılıklı adli iş birliğinin geliştirilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Bugüne kadar iki ülke arasındaki hukuki ve ticari konulara ilişkin adli yardımlaşmalar uluslararası anlaşmalar ve mütekabiliyet ilkesi gereğince yürütülmüş olup söz konusu anlaşmanın onaylanması neticesinde ülkemiz ile Birleşik Arap Emirlikleri arasındaki hukuki ve ticari konularda adli iş birliği hukuki zemine kavuşmuş olacaktır. Ayrıca, anlaşmanın yürürlüğe girmesinin adli yardımlaşma taleplerimizin hızlı bir biçimde sonuçlandırılmasına katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Ülkemiz ile Birleşik Arap Emirlikleri arasındaki hukuki ve ticari konularda karşılıklı adli yardımlaşmaya ilişkin celp ve diğer adli belgelerin tebliği ile istinabe talepnameşi yoluyla delil sağlanması veya bazı diğer adli işlemlerin yerine getirilmesi bağlamında tebligat, tanık veya bilirkişinin dokunulmazlığı, belgelerin geçerliliği ile kararların tanınması ve tenfizi hususlarını içeren anlaşma 21 maddeden oluşmaktadır.

Anlaşmanın Birleşik Arap Emirlikleri'ndeki iç onay süreci devam etmektedir. Bu itibarla, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Arap Emirlikleri Devleti Hükümeti Arasında Hukuki ve Ticari Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşmaya Dair Andlaşma'nın onaylanmasının uygun bulunmasını Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışışleri Komisyonu üyelerinin takdirine saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Şimdi teklifle ilgili söz almak isteyen veya soru sormak isteyen Komisyon üyelerimiz varsa söz verebilirim, yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ DEVLETİ HÜKÜMETİ ARASINDA HUKUKİ VE TİCARİ KONULARDA KARŞILIKLI ADLİ YARDIMLAŞMAYA DAİR ANDLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 19 Temmuz 2023 tarihinde Abu Dabi'de imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşik Arap Emirlikleri Devleti Hükümeti Arasında Hukukî ve Ticari Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşmaya Dair Andlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi de Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

TBMM İçtüzüğü'nün 45'inci maddesi uyarınca (2/2742) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporunun Genel Kurulda görüşülmesi sırasında Komisyonumuzu temsil etmek üzere İstanbul Milletvekili Sena Nur Çelik Kanat, İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gabon Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2837) 3

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemimizin 3'üncü sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/2837) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gabon Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş tarafından 27/12/2024 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulan teklif 30/12/2024 tarihinde esas komisyon olarak Dışışleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Teklif hakkında yine Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Sayın Duran'a söz veriyorum.

Buyurun.

<sup>3</sup> (2/2837) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa ekliktir.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN - Sayın Başkanım, Dışışleri Komisyonunun kıymetli üyeleri; Gabon, Afrika ortaklık politikamız kapsamında ikili ilişkilerimizi geliştirmeye önem attığımız ülkelerden biridir. Sahra Altı Afrika'da 7'nci büyük ham petrol üreticisi olan Gabon, aynı zamanda dünyadaki en büyük 3'üncü yenilenebilir su rezervine sahiptir. Önemli demir, manganez ve altın yataklarına sahip olan ülkede, tarım ve balıkçılık alanlarında da geniş potansiyel mevcuttur. Gabon'la ticari ve ekonomik ilişkilerimiz son yıllarda hız kazanmaktadır. Firmalarımızın Gabon'a ilgisi artmakta olup son yıllarda Gabon'da özellikle inşaat ve enerji alanında önemli projeler üstlenilmektedir. İş birliğimizi ve mevcut ilişkilerimizi savunma sanayisi, tarım, balıkçılık ve madencilik gibi yeni alanları da kapsayacak şekilde ileri taşımak istiyoruz. Gabon'la Karma Ekonomik Komisyonu 2'nci Dönem Toplantısı'nın yakın zaman içinde Ankara'da yapılması konusunda Gabon tarafıyla tarihler konusunda çalışıyoruz.

Dışışleri Komisyonunun kıymetli üyeleri, bu çerçevede ülkemiz ile Gabon arasındaki mevcut iş birliğinin ahdî zemininin güçlendirilerek karşılıklı yatırım ve ticaretin teşvik edilmesi, vergi yükünün hafifletilmesi ve vergi kaçakçılığının önlenmesi için 2024 yılında Gabon'la akdedilen Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması'nın onaylanması önem arz etmektedir. Anlaşmanın Gabon'daki onay süreci devam etmektedir.

Gabon'la ticari ve ekonomik iş birliğimizi güçlendirecek, karşılıklı yatırımları daha cazip hâle getirecek olan bu anlaşmaya yüce Meclisimizin desteğini bekliyoruz.

Saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Teklif hakkında söz almak isteyen arkadaşımız var mı?

Buyurun lütfen.

METİN ERGUN (Muğla) - Sadece bir soru soracağım. Ticaret hacmimiz ne kadar acaba, dengesi de nasıl?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN - İkili ticaret hacmimiz 2024 itibarıyla 109,09 milyon dolar; ihracatımız 99,25 milyon dolar, ithalatımız 9,83 milyon dolar.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Ticaret hedefimiz var mı? Vardır mutlaka.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN - Efendim, somut olarak bu anlaşmayı imzalamamızın sebebi de zaten çok canlı bir ilgi var. İş adamlarımızın belki bu çerçevede isimlerini saymam uygun olmaz ama Afrika'da yatırım yapan iş adamlarımızın Gabon'a çok önemli bir ilgisi var. Biz kısa vadede bu 109 milyon dolarlık olan hususu 200, 300, 500 yani artırma hedefindeyiz. Bu anlamda da çok olumlu bir gidişat görüyoruz Gabon'da.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Başka söz almak isteyen arkadaşımız, sorusu olan arkadaşımız var mı? Yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE GABON CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA GELİR ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLERDE ÇİFTE VERGİLENDİRMİYİ ÖNLEME VE VERGİ KAÇAKÇILIĞINA ENGEL OLMA ANLAŞMASI VE EKİ PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

Madde 1- (1) 3 Mart 2024 tarihinde Antalya'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gabon Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması" ve eki "Protokol"ün onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

TBMM İçtüzüğü'nün 45'inci maddesi uyarınca (2/2837) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporunun Genel Kurulda görüşülmesi sırasında Komisyonumuzu temsil etmek üzere Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın, İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan, Elâziğ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı'nın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Afrika Kalkınma Fonu Kuruluş Anlaşmasının Tadiline Dair 23/5/2023 Tarihli ve F/BG/2023/04 Sayılı Guvernörler Kurulu Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2846) 4

<sup>4</sup> (2/2846) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemimizin 4'üncü sırasında İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş'un (2/2846) esas numaralı Afrika Kalkınma Fonu Kuruluş Anlaşmasının Tadiline Dair 23/5/2023 tarihli ve F/BG/2023/04 sayılı Güvernörler Kurulu Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş tarafından 2/1/2025 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulan Teklif 3/1/2025 tarihinde esas komisyon olarak Dışışleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Sayın Duran, bilgilendirmek üzere sözü size veriyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN - Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; ülkemizin üyesi olduğu Afrika Kalkınma Fonunun kuruluş anlaşmasında yapılan değişiklikler hakkında kısa bilgi arz edeceğim.

Önce, Fon hakkında bilgi vermek isterim: Uluslararası finans kurumu niteliğinde olan Afrika Kalkınma Fonu, Afrika Kalkınma Bankası Grubu içerisinde yer almaktadır. Fon, her üç yılda bir gerçekleştirdiği kaynak artırımlarında ülkemizin de içerisinde yer aldığı donör ülkelerden sağladığı kaynakları kullanarak Afrika'da yer alan az gelişmiş ülkelere hibe ve tavizli kredi vermektedir. Ülkemiz, 2013 yılında hem Afrika Kalkınma Bankasına hem de bu banka grubunun içerisinde yer alan Afrika Kalkınma Fonu Gurubuna donör statüde üye olmuştur. Böylelikle Afrika'da faaliyet gösteren Türk firmaları, bankanın finansman sağladığı projelerin ihalelerine katılabilme imkânına kavuşmuştur.

2013 yılındaki üyeliğimizden 2024 yılı sonuna kadar Türk firmaları bankadan yaklaşık 274 milyon dolar büyüklüğünde ihale kazanmıştır.

Sayın Başkanım, Afrika'nın düşük gelirli ülkelerinin sosyoekonomik kalkınması için ihtiyaç duyulan yıllık finansman tutarı 276 milyar dolardır ancak bu tutara ulaşılmasında yıllık 245 milyar dolarlık açık bulunmaktadır. Geline aşamada Fonun mevcut kaynaklarının artırılıp bu ülkelerin finansman açığının kapatılması için Fonun finansal piyasalardan borçlanabilmesine imkân verilmesi üzerinde üyelerce mutabık kalınmıştır ancak Fon Kuruluş Anlaşması'nda Fonun finansal piyasalardan borçlanma yoluyla finansman sağlamasına izin verilmemektedir. Dolayısıyla, söz konusu işlemlerin yapılabilmesi amacıyla Fon Kuruluş Anlaşması'nın muhtelif kısımlarında değişiklikler yapılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır ve buna yönelik olarak Fon Kuruluş Anlaşması'nın ilgili maddeleri değiştirilmiştir. Anılan kısımlarda yapılan değişiklikleri içeren Güvernörler Kurulu kararı, Fonun 23 Mayıs 2023 tarihinde gerçekleşen Güvernörler Kurulu toplantısında ülkemizin de olumlu oyuyla onaylanmıştır. Komisyona sunduğumuz bu kanunla bahse konu Kuruluş Anlaşması'nın tadiline ilişkin Güvernörler Kurulu kararının onaylanmasının uygun bulunması hedeflenmektedir.

"Ne gibi faydalar getirecektir bu değişiklikler?" sorusuna yönelik olarak da şunları söyleyebilirim: Fonun finansal piyasalardan borçlanması sonucunda yararlanıcı ülkelerin borçlanma talepleri karşılanacak ve kredi kullanma imkânı olmayan ülkelere daha fazla hibe akışı sağlanacak ve Fon kaynakları çeşitlendirilecektir. Bununla birlikte, Fonun borçlanma maliyetinin yararlanıcı ülkelerin borçlanma maliyetinden düşük olması sebebiyle yararlanıcı ülkeler Fon aracılığıyla daha ucuz maliyete sahip finansmana erişebileceklerdir. Yapılacak borçlanmalarla Fonun her üç yılı kapsayan kaynak artırımı dönemlerinde ilave 4 milyar dolarlık kaynak sağlanması öngörülmektedir. Bahsettiğim ilave kaynakla her üç yıllık dönemde ilave 8,6 milyon insanın elektriğe erişimi, ilave 6,5 milyon insanın ulaşımına erişimi ve ilave 1,8 milyon istihdamın sağlanması hedefler arasında yer almaktadır.

Yapılan değişikliklerin kabul edilmesi ülkemizin büyük önem verdiği Afrika ülkelerine ve Banka Grubuna olan desteğimizin göstergesi olacaktır.

Saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Teklifle ilgili sorusu olan, görüşü olan?

Utku Bey, buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Milletvekili arkadaşlarımızı, Bakanlıktan gelen Değerli Bakan Yardımcısını ve bürokrat arkadaşlarımızı, uzmanlarımızı ve basın mensuplarını selamlıyorum.

Bizim sanki iki ya da üç toplantı önce ya da belki öyle geliyor ama kısa süre önce bu Afrika Kalkınma Fonu için yine bir şey geçirdiğimizi hatırlıyorum ben, yine bir taahhüdü yani bunun şeyiyle ilgili bir tadil yapmıştık Güvernörler Kurulu kararını. Ya bir kaynak aktarıydı...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN - Avrupa Kalkınma Bankası olabilir mi?

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Yok yok, Afrika için, ben hatırlıyorum çünkü orada sorduğum soruyu soracağım yine. Bizim Türkiye olarak Afrika Kalkınma Fonuna yıllar içinde -en son üç yıl, beş yıl neyse ya da ne kadarsa- aktardığımız fon ve bunun karşılığında bizim iş adamlarımızın, iş insanlarımızın bu Fondan aldığı pay... Hatırlıyorum bu soruyu sorduğumu, yanıtını da aldığımı, o yüzden ben... Güvernörler Kurulu kararı şeyi yaptık biz ama ne zamandı hatırlamıyorum yani bu dönem olduğunu biliyorum. Demek ki tekrar yeni bir karar geldi diye düşünüyorum. Oradaki son durumu bizimle paylaşırsanız... Ben sanki olumlu diye hatırlıyorum o toplantıda verilen rakamları.

Afrika Kalkınma Fonundan bahsetmişken, Afrika'da Türkiye'nin etkinliği bağlamında yapılan adımlar neler, onlardan da bahsedersiniz sevinirim.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN - Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, müsaadenizle Bakanlıktan arkadaşımız cevaplandırsın.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRÜ KEREM DÖNMEZ - Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyelerimiz, sayın vekillerim, Hazine ve Maliye Bakanlığı Dış Ekonomik İlişkiler Genel Müdürü Kerem Dönmez.

Sayın Vekilim, daha önceki uluslararası kuruluşların anlaşma değişikliklerinde de hep aynı yerleri vurguluyorsunuz, bu kapsamda bilgi vermeye çalışıyoruz. İslam Kalkınma Bankasının en son, yakın zamanda olmuştur. Afrika Kalkınma Bankasının

daha önce olmuştu ama en son İslam Kalkınma Bankasında olmuştu. Buyurduğunuz üzere, o dönemde de verdiğimiz para ile aldığımız para arasında önemli bir fark vardı ve artıydık. Burada Sayın Vekilim, bugüne kadar yaklaşık 40 milyon SDR girişte ödedik Afrika Kalkınma Bankasına ve Fon dâhil olarak; daha sonra da çeşitli kereler, sadece 1 milyon dolar 3 defa ödeme yaptık. 40 milyon SDR'ı bugün, yaklaşık 1,3'le çevirirsek 52 milyon dolar yapar, üzerine 3 koyduğumuzda 55 milyon dolarlık toplam bir kaynak tahsisatı gerçekleştirdik. Sayın Bakanımızın da biraz önce belirttiği üzere, bunun karşılığında müteahhitlerimiz 274 milyon dolarlık kaynağa ulaştı.

Bu bankanın diğer bankalardan ayrımını belki şu şekilde özetleyebiliriz: Biz bu bankadan kredi kullanmıyoruz, sadece bu bankaya üye olmamızın amacı Afrika'da iş yatırımcılarımızın gücünü artırmak ve belirli projelerdeki yapılan ihalelere girebilmelerini sağlamaktır. 2013 yılında girdik, 274 milyon dolar oldu. Hâlihazırda bu ihalelerin artırılmasına yönelik olarak da banka içinde çalışmalarımız var. Çin, ağırlıklı olarak burada söz sahibi çünkü çok uygun koşullarla veriyorlar fakat kaliteyi ön plana çıkarıcı yapılan ihalelerde, kaliteyi ön plana çıkarıcı fiyattan ziyade bunların ön plana gelmesi için çalışmalarımız var. Bu doğrultuda çalışmalarımız devam ediyor.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Çakırözer, biz de anlaşmalara baktık. Bizdeki Afrika Kalkınma Fonundaki tadilatla ilgili değil de Avrupa İmar ve Kalkınma Bankasının Kuruluş Anlaşması'nda değişiklik yapılmasına ilişkin bir şeyi buradan geçirmiştik, bir de İslam Kalkınma Bankasıyla ilgili bir konu vardı. O konuda da bilgi vermiş olayım.

Buyurun lütfen.

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) - Bu verilecek ek ödenek, 4 milyarlık ödenek kaç yılda bir ve kim tarafından verilecek?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN - Şu şekilde: Buradaki temel gayemiz bu Fonun borçlanmaya açık olması. Hâlihazırda Fon ülkelerin sermaye katkıları üzerinden yürüyordu. Bu anlaşma değişikliğiyle Fon borçlanabilecek, borçlanabildiği nokta da uluslararası kuruluşlardan borçlanabilir, diğer sermayedarlardan borçlanabilir.

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (İzmir) - Belli bir oranda mı yapılacak? Oranlaması olacak mı?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN - Şöyle: Yani 4 milyar dolara kadar ilave bir tahsisat kullanmayı düşünüyor Fon ama sadece kendi borçlanmasından yani ülkelere ekstra bir para talebi olmayacak, bu da üç yıl için.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Borçlandığı zaman kendisinin borçlandığı miktar kendi kurullarında onaylanmak durumunda değil mi ve sorumlu da kendisi...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN - Tabii ki.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Yani ülkeye veya Türkiye'ye ilave bir yük, risk getirme şeyi yok zaten..

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN - Hayır; bu, ülkelerin vermiş olduğu kaynaklara ilaveten borçlanma kapasitesi.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Başka görüşü olan veya sorusu olan arkadaşımız? Yok.

Teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır. Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**AFRİKA KALKINMA FONU KURULUŞ ANLAŞMASININ TADİLİNE DAİR 23/5/2023 TARİHLİ VE F/BG/2023/04 SAYILI  
GUVERNÖRLER KURULU KARARININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA  
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) "Afrika Kalkınma Fonu Kuruluş Anlaşmasının tadiline dair 23/5/2023 tarihli ve F/BG/2023/04 sayılı Guvernörler Kurulu Kararı'nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Madde hakkında söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür

BAŞKAN FUAT OKTAY - Maddeyle ilgili söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi de Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

TBMM İçtüzüğü'nün 45'inci maddesi uyarınca (2/2846) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporunun Genel Kurulda görüşülmesi sırasında Komisyonumuzu temsil etmek üzere Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük, İstanbul Milletvekili Sena Nur Çelik Kanat, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan, Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Malezya Hükümeti Serbest Ticaret Anlaşması Ortak Komitesi'nin 30 Ekim 2024 Tarihli ve 01/2024 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2947) 5

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemimizin 5'inci sırasında, İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş'un (2/2947) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Malezya Hükümeti Serbest Ticaret Anlaşması Ortak Komitesinin 30 Ekim 2024 tarihli ve 01/2024 sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

İstanbul Milletvekili Sayın Numan Kurtulmuş tarafından 26/2/2025 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulan teklif 27/2/2025 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonunda, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere de Sayın Bakan Yardımcımıza söz veriyorum.

Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Malezya'yla ikili ilişkilerimiz 2022 yılında kapsamlı stratejik ortaklık düzeyine çıkarılmıştır. Bu iş birliğini karşılıklı üst düzey ziyaretlerle güçlendiriyoruz. Malezya, ASEAN bölgesindeki en büyük ticari ortağımız olup anılan ülkeyle ikili ticaret hacmimiz geçtiğimiz yıl 5 milyar dolara yükselmiştir. Malezya'dan ülkemize gelen yatırımlar sağlık, ulaştırma ve enerji gibi önemli sektörlerde gerçekleşmiştir. Ticaret açığımızı, yatırımları ve savunma sanayi iş birliğini artırarak dengeleme hedefindeyiz. Malumları olduğu üzere, ülkemiz ile Malezya arasında STA 1 Ağustos 2015 tarihinden bu yana yürürlüktedir. Bu anlaşmadan azami faydanın sağlanması ve uygulamada karşılaşılan menşe ispat, fatura beyanı, onaylanmış ihracatçı statüsü gibi sorunların çözüme kavuşturulması için ortak komite kararı alınması kararlaştırılmıştır. Malezya yetkili otoriteleri tarafından düzenlenecek söz konusu belgeler, STA çerçevesindeki menşe kazanım yükümlülüklerinin karşılandığına dair bir şüphe olmaması hâlinde gümrük idarelerimizce kabul edilecektir.

Bu itibarla, söz konusu kanun teklifinin Komisyon tarafından uygun bulunmasının yararlı olacağı değerlendirilmektedir.

Saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Teklifin tümü üzerinde görüş belirtmek isteyen?

Buyurun lütfen Oğuz Kaan Bey.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) - Sayın Başkanım, 30 Ekim 2004 tarihli anlaşma, daha doğrusu anlaşmaya yapılan ek, tali komisyondan geçti mi, bize geldi mi Sanayi ve Ticaretten?

BAŞKAN FUAT OKTAY - Bu konuyu bir daha konuşmuştuk hatırlarsanız. Ben onunla ilgili de tali komisyondaki arkadaşlara iletmıştim. Onunla ilgili bir süre var aslında, o süre içerisinde bize bir cevap verilerse... İç Tüzük'e göre on gün, yoksa "Evet." demiş oluyorlar. Ben özellikle Komisyon Başkanıyla da bunu konuştum bu konularda bize görüş bildirebilerseniz, öncesinde görüşebilirsiniz, özellikle de süre içerisinde görüşüp bildirebilerseniz memnun oluruz, ona göre daha sağlıklı bir değerlendirme yaparız diye ama bununla ilgili de bir görüş gelmedi. Dolayısıyla on gün süre içerisinde gelmediği için olumlu olarak kabul ediyoruz.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) - Çünkü burada menşesi, faturalanması vesaire bunlar aslında Sanayi, Ticaret Komisyonunda detaylı bir şekilde bakılması gereken şeyler yani Dışişleri Komisyonu bu detaylara hâkim olamayabilir ya da olması beklenmez. Hani o açıdan, sizin vurguladığınız konu aslında... Onun bir düzene binmesinde fayda var.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Onu konuştuk yani tekrar tekrar konuştuk aslında onu, hani sizin önceden... Ama şunu da yapmayın dedik biz onlara: Sizden görüş alacağız diye aylarca, yıllarca bekleme şansımız yok. İç Tüzük'ün gerektirdiği, o İç Tüzük'ün öngördüğü süreler içerisinde bize bunu bildirebilerseniz... Veya da şunu da yapabilirsiniz dedik: Ola ki uzun sürecekse şu kadar, iki ay içerisinde görüşeceğiz, bir ay içerisinde görüşeceğiz, neyse, biz gündeme ona göre alırız diye de özellikle yine bilgilendirdik. Bir kez daha yine görüşürüm arkadaşlarla.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) - Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Ben teşekkür ediyorum.

Başka görüşü olan, sorusu olan arkadaşımız?

Buyurun Sayın Ergun.

METİN ERGUN (Muğla) - Malezya tarafında durum nedir anlaşmayla ilgili? Onaylandı mı?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN - Malezya tarafında idari bir karar bu, onların onaylaması gerekmiyor.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Dolayısıyla, biz burada Genel Kuruldan geçirdiğimiz zaman, Türkiye'de onaylandığı zaman fiilen yürürlüğe girmiş olacak.

Teşekkür ediyorum.

Başka sorusu olan, görüşü olan arkadaşımız? Yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerinin görüşülmesine dair kararı oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

## **TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE MALEZYA HÜKÜMETİ SERBEST TİCARET ANLAŞMASI ORTAK KOMİTESİNİN 30 EKİM 2024 TARİHLİ VE 01/2024 SAYILI KARARININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

<sup>5</sup> (2/2947) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

MADDE 1- (1) "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Malezya Hükümeti Serbest Ticaret Anlaşması Ortak Komitesi'nin 30 Ekim 2024 Tarihli ve 01/2024 Sayılı Kararı'nın 31 Ekim 2024 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Madde üzerinde söz almak isteyen arkadaşımız var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Söz almak isteyen arkadaşımız var mı madde hakkında? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

TBMM İçtüzüğü'nün 45'inci maddesi uyarınca (2/2947) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporunun Genel Kurulda görüşülmesi sırasında Komisyonumuzu temsil etmek üzere Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, İstanbul Milletvekili Sena Nur Çelik Kanat, Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük, İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan'ın özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay

Ankara

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2982) 6

BAŞKAN FUAT OKTAY - Gündemimizin son maddesine geçiyorum.

İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş'un (2/2982) esas numaralı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması'nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi bulunmakta.

İstanbul Milletvekili Sayın Kurtulmuş tarafından 7/3/2025 tarihinde Meclis Başkanlığına sunulan teklif, 10/3/2025 tarihinde esas komisyon olarak Dışişleri Komisyonuna, tali komisyon olarak Millî Savunma Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere sözün Sayın Duran'a veriyorum.

Buyurun Sayın Duran.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Romanya'yla ilişkilerimiz müttefiklik ve stratejik ortaklık temelinde olumlu seyretmektedir. Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyinin ilk toplantısı 21 Mayıs 2024 tarihinde yapılmıştır. Ekonomik ve ticari münasebetler ikili ilişkilerimizin öne çıkan bir boyutunu oluşturmaktadır. Müttefikimiz Romanya'yla askerî ve savunma sanayisi ilişkilerimiz gelişmiş durumdadır. Askerî alandaki iş birliğimiz gerçekleştirilen çok sayıda ortak tatbikat ve Millî Savunma Bakanları ile askerî yetkililerin karşılıklı ziyaretleriyle başarılı bir şekilde sürmektedir.

Türkiye F-16'ları, NATO hava polisliği görevi kapsamında, 1 Aralık 2023 ile 31 Mart 2024 tarihleri arasında Romanya'da icra edilen geliştirilmiş hava polisliği görevini başarıyla tamamlamıştır. Ülkemiz, insansız hava araçları, tekerlekli zırhlı araçlar, sahil güvenlik ve açık deniz karakol gemileri gibi Romanya için kritik önemdeki savunma sanayisi ürünlerinin bazılarının ortak üretimi de dâhil olmak üzere tedarikinde önemli rol oynamaktadır. İkili ilişkilerimizdeki pozitif ivme bölgesel iş birlikleriyle de desteklenmektedir. Türkiye, Romanya ve Bulgaristan arasında ihdas edilen Karadeniz Mayın Karşı Tedbirleri Görev Grubunun faaliyete geçirilmesi son dönemde askerî alandaki önemli gelişmelerden biridir. Gündemimizdeki askerî çerçeve anlaşması ülkelerimiz arasındaki askerî alandaki mevcut iş birliğinin geliştirilmesine yönelik karşılıklı bir iradenin yansımasıdır. Esasen, 1992 yılında imzalanan Askerî Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İşbirliği Anlaşması ve Askerî Eğitim İşbirliğine Dair Tamamlayıcı Anlaşma ile 2007 yılında imzalanan Askerî Eğitim İşbirliğine Dair Tamamlayıcı Anlaşma'yla değişiklik anlaşmalarının mevcut ihtiyaca karşılık vermemesi ve tek bir çerçeve anlaşmaya göre askerî ilişkilerin yürütülmesi ihtiyacı sonucu ortaya çıkmıştır. Anlaşmanın Romanya'daki iç hukuk onay süreci tekemmül etmiş vaziyettedir. Yüce Meclisimizce tensip buyrulduğu takdirde anlaşmanın onaylanması mevcut ivmeyi daha da tahkim edecek bir adım olacaktır.

Saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Teşekkür ediyorum.

Teklifle ilgili görüşü olan, sorusu olan?

Buyurun Sayın Salıcı.

OĞUZ KANAL SALICI (İstanbul) - Aynı durum burası için de geçerli herhâlde. Savunma Komisyonundan gelen bir şey yok, bilgi yok, hani bu konuda... Yani Meclisin doğru işleyişi açısından gerekli bu. Tali komisyondan bir cevap gelmeden bizim

<sup>6</sup> (2/2982) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

bunu ana komisyonda görüşüyor olmamız aslında işin doğasına aykırı. Bu anlaşmada çok özel bir hüküm olmayabilir, konuyu gündeme tekrar tekrar getirmemizi gerektirecek bir şey olmayabilir ama jenerik anlaşma da olabilirdi, böyle bir şey var. Benim esas soracağım konu...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Aslında belki bir sonrakine geçmeden usulde biz de şöyle bir değişiklik yapabiliriz isterseniz. Bununla ilgili, arkadaşlarımız gündemi hazırlarken, uzman arkadaşlarımız ilgili komisyondan son bir kez, gündeme almadan, bununla ilgili görüşlerinin olup olmadığıyla alakalı yine bir kez daha hatırlatsınlar, ona göre... Eğer onlar derlerse ki "Ya, görüşeceğiz, bize biraz zaman verin." sonra gündemimize alalım, aksi takdirde de olumlu görüş olarak alalım.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) - Başkanım, benim anladığım, bu komisyonlar pek çalışmıyor, sık toplanmıyor.<sup>7</sup>

BAŞKAN FUAT OKTAY - Biz çalışıyoruz.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) - Yo, bizim çalışıyor olmamızda sorun yok da.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Biz bizden sorumluyuz.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) - Hani bu komisyonların daha sık toplanması ya da bu konuyla ilgili görüş oluşturmaları için toplanmaları gerekiyor.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Biz öyle yapalım.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) - Biz arkadaşları toplanmaya zorlayalım.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Biz öyle yapalım o zaman.

Yani arkadaşlar da çalışıyorlardır, biz başka komisyonlar hakkında burada da ithamda bulunmuş olmayalım.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) - Yok, tembellik yapıyorlar anlamında değil de ama işte bayramdan bayrama çalışıyor olabilirler, onu şey yapalım.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Biz çalışıyoruz, öyle diyelim, arkadaşlarımız da çalışıyorlardır.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) - Esas soracağım şey...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Buyurun lütfen.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) - Romanya'da seçimler var, 4 Mayıs'ta da bildiğim kadarıyla ikinci turu yapılacak ama birinci çıkan kişi tutuklandı. Ne oluyor yani? Onu anlamak için soruyorum.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Buyurun lütfen.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN - Bir iki dakikanızı rica edeceğim Sayın Başkanım.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Siz rahat olun lütfen.

Dişışleri olunca söyleyeceği sözü on kere, yüz kere tartarak söylüyorlar.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN - Başkanım, izniniz olursa daha sonra cevaplandırırım ya da yazılı olarak cevaplandırırım.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Nasıl arzu ederseniz, olur, memnuniyetle.

Evet, başka soru veya görüş, önerisi olan arkadaşımız var mı? Yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerimiz tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

#### **TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE ROMANYA HÜKÜMETİ ARASINDA ASKERİ ÇERÇEVE ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 6 Ekim 2023 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Madde hakkında söz isteyen arkadaşımız? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: 1'inci maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Madde hakkında söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Madde hakkında söz almak isteyen arkadaşımız? Yok.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük'ün 45'inci maddesi hükmü uyarınca Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dişışleri Komisyonu Başkanlığına

TBMM İktüzüğü'nün 45'inci maddesi uyarınca (2/2982) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyon raporunun Genel Kurulda görüşülmesi sırasında Komisyonumuzu temsil etmek üzere Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak, İstanbul Milletvekili Derya Ayaydın, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, İstanbul Milletvekili Seda Gören Bölük, Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin'in özel sözcüler olarak seçilmesini teklif ederim.

Fuat Oktay  
Ankara

<sup>7</sup>Bu ifadelere ilişkin düzeltme bu toplantı tutanağının ...'nci sayfasında yer almaktadır.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.  
Evet, gündemimizi bu şekilde tamamlamış oluyoruz. Ben teşekkür ediyorum.

## II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

4.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Genel Kurulda beklemekte olan uluslararası anlaşmaların belirli kategoriler altında topluca ve hızlı bir şekilde görüşülmesi için hazırladıkları taslak çalışmaya, bu konuda yaptıkları görüşmelere ve Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un yaptığı açıklamasındaki Dışışleri Bakanlığı yetkililerine sorduğu sorulara ilişkin açıklaması

BAŞKAN FUAT OKTAY - Sadece iki konu var Komisyonumuzu kapatmadan önce. Birincisi -biraz önce sizlere de dağıtıldı, zannediyorum her birinizin elinde- başta açış konuşmamda ifade ettiğim konu. Yani bizden, Komisyonumuzdan geçen şu anda Genel Kurulda 91 teklif var demistik. Dolayısıyla onların daha böyle kategorize... Bu sadece taslak, değişebilir, bununla ilgili önceden de burada konuşmuştuk hatırlarsanız. Ciddi emek veriyoruz buna, hem bizler emek veriyoruz hem ilgili Bakanlıklarımız emek veriyor ama bunların her biri de her bir vatandaşımızla alakalı, ilgili ülkelerde elde edebileceği bir faydayı elde edememesi anlamında geri dönüyor. Yani burada bir teklifin imzalandıktan sonra üç yıl, beş yıl, on yıl beklemesi... Gerçekten ülke kaynakları açısından da yazık, bizim emeklerimize de yazık. Teklifim, ne yapıp edip Komisyon üyeleri olarak kendi emeğimize sahip çıkalım ve Genel Kurulda kendi gruplarımızı ikna edelim ve bunu, kategorize edilmiş şekilde, atıyorum işte güvenlikle alakalı, hepsini tek bir şeyde toplayalım, tek bir görüşme olsun ama oylaması yine ayrı ayrı da yapılabilir, bütün olarak da yapılabilir, İç Tüzük'ün gerektirdiği şekilde veya çifte vergilendirmenin engellenmesiyle ilgili, yine tek bir görüşme yapabiliriz gibi. Önceki görüşmemizde sizin de bana söylediğiniz "Ya, siz bir başlatsanız..." AK PARTİ Grubuyla ben bu konuyu başlattım, hatta bir resmî yazıyla da başlattım ki bu ciddi bir konu ve gündemde tutulsun diye, bunu kendilerine de ilettim, pozitif bir geri bildirim oldu oradan "Eğer Komisyon'da da siz yapabilirseniz olur." şeklinde. Cumhuriyet Halk Partisinden de yine hem Komisyon üyemiz olması hasebiyle hem de yeni Genel Başkan Yardımcısı olması hasebiyle Namık Bey'le de bu konuyu görüştüm -zannediyorum iki, üç hafta öncesiydi- o da birkaç haftalık bir süre istemişti bununla alakalı, dolayısıyla o süre de geçti gibi. Yine, sizler de Cumhuriyet Halk Partisi Grubu Namık Bey'le bu konuyu görüşebilirse, aynı şekilde diğer parti gruplarımız, Milliyetçi Hareket Partisi, İYİ Parti, DEM PARTİ bu konuyu görüşebilirsek, YENİ YOL aynı şekilde, burada bir hemfikir sağlayabilirsek, en azından çoğunluğu sağlayabilirsek bunu geçirmemizde fayda var diye düşünüyorum. Bu, önünüze gelen sadece bir taslak, çok farklı da yapılmış olabilir. Bu 91'e ilave bugün 5 tane daha geçti, onun içerisinde de kategorize etsek, zannediyorum 2 güvenlik var, 1 adli var, bugünkülerin 3'ünü de ekonomik veya ticari olarak yorumlayabileceğimiz, sınıflandırabileceğimiz 6 maddemiz var burada da, onu da ilave ettiğimizde 97 olmuş oluyor yani hemen hemen 100 madde eğer geçirebilirsek harika olur. Ne kadarını geçirebilirsek yine hem ülkenin hem de bizim kendi emeklerimize katkısı olur diye düşünüyorum.

Bir ikinci konu da "Sayın Güzelmansur sorularımı sormamış kabul edin." dedi ama biz sormamış kabul etmek istemiyoruz, dolayısıyla onunla ilgili eğer bir cevap vermek isterseniz sözü size verelim o konularda çünkü konular ciddi konular ve görüşülmesi, cevap verilmesi gereken konular. Eğer gerçek değilse de gerçek olmadığının bilinmesi gereken konular, gerçekse de onun üzerinde belki bizim görüşmemiz, tartışmamız gereken konular.

Buyurun lütfen, söz sizde.

## III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Dışışleri Bakan Yardımcısı Burhanettin Duran'ın, Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un yaptığı açıklamasındaki Dışışleri Bakanlığı yetkililerince cevaplanmak üzere sorduğu sorulara ilişkin açıklaması

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN - Sayın Başkanım, kıymetli milletvekilimizin üç tane sorusu olmuştu. Bunlardan bir tanesi "Suriyeli Alevilere saldırılar ve Türkiye'nin bu konudaki politikası nedir?" şeklindeydi. Malumunuz olduğu üzere, Esad rejiminin yıkılmasıyla birlikte Suriye yeni bir döneme geçti. Tabii, on dört yıllık bir sürecin sonunda yaraların sarılması ve ülkenin kalkındırılması, aslında yeni baştan inşa edilmesi gerekiyor. Bu çerçevede de Türkiye yeni Suriye Hükûmetine destek veren ve bu geçiş sürecinin iyi bir şekilde yönetilmesi için çaba gösteren bir konumda. Tabii, güvenlik ve istikrarın temin edilmesi önemli bir konu olarak öne çıkıyor. Bu hassas durumda çeşitli aktörlerin bunu kırılgan hâle getirecek ya da suistimal etmek isteyecek çabalarına şahit olunuyor. Bu kapsamda, mart başında Lazkiye ve civarındaki sahil bölgesinde birtakım eski rejim kalıntılarının ortaya koyduğu şiddet olayları, onların tetiklediği şiddet olayları yaşandı ve bir dönem hatırlayacaksınız, bir mezhep çatışması ihtimali ortaya çıkmıştı, burada Türkiye hem yönetimin bu tür güvenlik sorunlarını aşması ve istikrarı sağlaması hem de bu tür olası mezhep ayrımcılığı oluşturabilecek politikaların engellenmesi yönünde olumlu katkıda bulundu. Türkiye -bu anlamda politikası çok net- Suriye'de tüm etnik, dinî ve mezhepsel grupları içine alacak kapsayıcı bir hükûmetin ve bir idarenin tesisi hususunda en başından itibaren Suriye'deki yeni yönetime telkinde bulunmaktadır. Bu çerçevede, kuzeybatıdaki olayların yatışmasında bizim bu tavrımızın da etkili olduğu kanaatindeyiz. Tabii, oradaki Alevi varlığının, güvenliğinin sağlanması ve onların ülke içerisindeki itibarlı konumlarının devam ettirilmesiyle ilgili olarak gayretlerimiz devam etmektedir. Yine, insani amaçlı yardım ulaştırdık ve önümüzdeki dönemde de bu politikamızı etkili bir şekilde devam ettireceğiz.

Diğer bir soru, Filistinlilerin göç ettirileceği ve bunların da Türkiye'ye yerleştirileceği ve Hatay'daki evlerin bununla alakasının olup olmadığı yönündeki soruydu. Bu, tabii, Dezenformasyonla Mücadele Merkezi tarafından da yalanlanmış ve karşılığı olmayan bir husustur. Türkiye'nin böyle bir politikası bulunmamaktadır, Filistinlilerin Türkiye'de yerleştirilmesi ya da bahsi geçen şehrimizde yerleştirilmesi diye bir politikamız yoktur dolayısıyla Dezenformasyonla Mücadele tarafından da reddedilmiştir zaten bu.

Bir diğer konu: "Kaç tane Filistinli var?" Tabii, bu, İçişleri Bakanlığının bünyesinde olan bir husus olmakla birlikte benim elimdeki bilgiler, doğum tescilli yoluyla T.C. kimliği verilen Filistinli sayısının 53 olduğu, vatandaşlık başvurusu olumlu sonuçlanarak kendisine Türkiye Cumhuriyeti kimliği verilen Filistinli sayısının da 40 olduğu ve toplamda 93 yeni Filistin kökenli vatandaşımızın olduğu anlaşılmaktadır.

BAŞKAN FUAT OKTAY - "93 yeni" mi dediniz?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN - Toplam 93 Filistinli vatandaş, 7 Ekimden bu yana.  
BAŞKAN FUAT OKTAY - 7 Ekimden bu yana, evet.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN - Diğer, üçüncü bir soru AB ve Orta Asya ülkeleri arasındaki yaşanan gelişmeler bağlamında. Tabii, dünyada meydana gelen gelişmeler açısından baktığımızda, Ukrayna'daki gelişmeler, yeni ABD yönetimi, onun transatlantik ilişkilere bakışı çerçevesinde AB'nin Orta Asya'ya bir ilgisi oluştu. Bu, gördüğümüz kadarıyla, AB'nin Orta Asya ülkeleriyle ilişkilerinin angajman düzeyini artırmak ve bir anlamda da tabii ki onlar üzerinde etki oluşturma gayretine dönüştü. Semerkant'ta bu son imzalanan bildiri çerçevesinde ortaya çıkan husus -aslında biraz geriye doğru baktığımızda- bizim KKTC'yle ilişkilerimiz bağlamında, 2022'deki yine Semerkant Zirvesi'nde TDT'ye KKTC'nin gözlemci üye olmasıyla aslında önemli bir ivme kazanmıştı; böyle bir altyapısı var. Tabii, bunun paralelinde, KKTC'nin TDT'ye üyeliğinin Rum ve Yunan tarafında da Orta Asya'daki Türk devletlerine yönelik yeni bir faaliyeti beraberinde getirdiğini gördük. Bu çerçevede, son iki yılda bir yakınlaşma çerçevesi oluştu. Bu girişimler açısından baktığımızda, GKRY'de mukim büyükelçilik açma kararı alan başta Kazakistan olmak üzere Orta Asya ülkelerinin GKRY'yle artan angajmanları konusunda Türkiye ve KKTC olarak hassasiyetlerimizi en güçlü şekilde aktardık ve önümüzdeki dönemde KKTC'ye yönelik dengeleyici, telafi edici adımlar atmaları yönünde güçlü telkinlerde bulunduk ve bu çerçevede, AB'yle, GKRY'yle ilişkilerinde hassas ve dengeli bir yaklaşım izlemeleri yönünde biz her düzeyde ve muhtelif vesilelerle her aşamada olmayı teşvik ettik.

Tabiatıyla, TDT bünyesinde kabul edilen belgelerde de öngörüldüğü üzere, ülkemizin hayati çıkarlarını ilgilendiren konularda istişare hâlinde olmamız ve dayanışma içerisinde olmamız TDT ülkeleriyle önem taşımaktadır; bunu kardeşlerimize sürekli olarak hatırlatıyoruz. AB'nin bu kardeş ülkelerle ikili ilişkilerimize ve TDT bünyesinde Türk dünyasının entegrasyonuna yönelik çalışmalarımıza zarar vermesine müsaade etmeyeceğiz. Bizim bölgeye yaklaşımımız ve politikalarımız bölge dışı aktörler gibi konjonktürel gelişmelere dayanmıyor. Bu anlamda, önümüzdeki dönemde hem KKTC'ye ilişkin olarak hem de bizim TDT'yle ilişkilerimiz anlamında girişimlerimize devam edeceğiz. Bu çerçevede, TDT'nin ana danışma organı olan Aksakallar Konseyi ilk defa KKTC'de toplanacak. Aksakallar Konseyinin 17'nci Toplantısı'na 1-2 Mayıs 2025 tarihlerinde Girne'de ev sahipliği yapacak KKTC. Yine, bu çerçevede, TDT üye ülkeleri Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Özbekistan Aksakallılarının yanı sıra TDT Genel Sekreteri de toplantıya katılacak, böylece ilk defa KKTC resmi bir TDT etkinliğine ev sahipliği yapmış olacak. Kardeş Türk devletlerinin tüm dünyaya Kıbrıs Türkleri ve KKTC'yle ilgili güçlü bir dayanışma mesajı böylelikle vermiş olacağını düşünüyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, ben teşekkür ediyorum.

Buyurun lütfen.

3.- İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın, (2/2982) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerini düzeltmek istediğine ve 3 Türk devletinin Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'ne büyükelçi atamasıyla ilgili olarak Dışişleri Bakanlığı yetkililerinden öğrenmek istediklerine ilişkin açıklaması

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) - Şimdi, bu konuyla ilgili bir şey soracağım da... Öncelikle, az önce Savunma ve Sanayi, Ticaret Komisyonları pek çalışmıyorlar dedim, onun düzeltilmesini isteyeyim, arkadaşları kırmayalım. "Daha sık toplanmalarını temenni ediyoruz." şeklinde düzeltilirse memnun olurum.<sup>8</sup>

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, düzeltelim arkadaşlar.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) - Şimdi, Türk Devletleri Teşkilatıyla ilişkilerin iyi olmasını burada herkes ister, o konuda bir tereddüt yok fakat bu büyükelçi atamalarından önce Bakanlığımızın herhâlde haberi olmuştur. Bakanlık bu konuda nasıl bir şey yürüttü, nasıl bir süreç yürüttü?

İkincisi de bu 3 kardeş ülkenin elçi atarkenki temel motivasyonu neydi? Çünkü daha önceki Kıbrıs meselesine, daha önceki bakışlarına baktığımız zaman zaten Türkiye'nin bütün tezlerini tamamen savunur bir noktada durmuyorlar, bir denge siyaseti izliyorlar, bunu görüyoruz ama yani elçi atamak bir üst seviyeye çıkarmak demek, oradaki kendi ihtiyaç duydukları siyasete uygun bir adım atmak demek. Buradaki temel motivasyon neydi? Yani AB'yle aralarında yapılan, yanlış hatırlamıyorsam, 12 milyar avroluk anlaşmanın devamı mıdır yoksa onun dışında başka bir motivasyon şeyi var mıdır? Onu da öğrenmek istiyorum.

Sağ olun.

4.- Dışişleri Bakan Yardımcısı Burhanettin Duran'ın, İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın yaptığı açıklamasındaki 3 Türk devletinin Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'ne büyükelçi atamasıyla ilgili sorularına ilişkin açıklaması

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN - Teşekkür ederim Değerli Milletvekili sorunuz için.

Tabii, bu ülkelerin GKRY'ye büyükelçi akredite etmeleri veya Kazakistan üzerinde büyükelçi ataması, bu ülkelerin GKRY'yi tanımaları, diplomatik ilişki başlatmaları şeklinde yorumlandı. Bu aslında bugün gerçekleşmiş bir durum değil. Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan 1992'de, Özbekistan 1997'de, Türkmenistan ise 2007'de GKRY'yle diplomatik ilişki kurdu. "Burada bu son gelişmelerin açıkçası motivasyonu nedir?" sorunuz bence çok değerli. Bu motivasyonun dünya konjonktüründeki gidişatın Orta Asya ülkeleri tarafından değerlendirilmesiyle alakalı olduğunu düşünüyorum. Özellikle Ukrayna savaşının bitme ihtimali ve bunun ABD ile Rusya arasında bir anlaşmayla tetikleyerek bitmesi durumunda Orta Asya ülkelerinin kendilerinin birtakım stratejik değerlendirmeleri olduğu görülüyor. Yine, AB'nin özellikle Orta Asya'ya yönelik ilişkileri geliştirme anlamında kararlı bir politikası var. Tabii, bu politikanın GKRY ve Yunanistan bağlamında olması gerekmiyor ama bir ilişki geliştirmeye çalıştıkları ve bunu stratejik bağlamda gördüklerini de görüyoruz. Ayrıca, Çin orada önemli bir aktör. Dolayısıyla biraz hani büyük güçler denkleminde, bu ülkelerin kendi millî çıkarları çerçevesinde bir değerlendirme yaptıkları anlaşılıyor. Ancak bu sürecin, bizim açımızdan bakıldığında, hem KKTC'nin çıkarlarını koruyacak hem Türkiye'nin çıkarlarını koruyacak hem de TDT'yle son yıllarda yürütmüş olduğumuz hem örgüt bazında hem de ikili ilişkiler bazındaki ilişkilerin geliştirilmesine sekte vurmeyecek şekilde yönetilmesi

<sup>8</sup> Bu düzeltmeye ilişkin ifadeler bu toplantı tutanağının ...'nci sayfasında yer almaktadır.

gerekiyor. Bu konuda üst düzey ziyaretler de başta olmak üzere her düzeyde bu konunun iletilmesiyle ilgili çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, teşekkür ediyorum.

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) - Önceden haberdardır gerçi Bakanlığımız.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN - AB'yle olan GKRY ve Yunanistan'ın kendilerince birtakım çabaların...

OĞUZ KAAAN SALICI (İstanbul) - Elçilik atamaları...

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN - Bunlar zaten önceden gerçekleşen konular, o anlamda tabii ki takip ediyoruz.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Evet, teşekkür ediyorum.

#### II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALAR (Devam)

5.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, 3 Türk devletinin Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'ne büyükelçi atmasına ve Avrupa Birliği'nin izlediği dış politikaya ilişkin açıklaması

BAŞKAN FUAT OKTAY - Tabii, aslında bizim her zaman söylediğimiz bir şey var, burada bir kez daha aslında onun gerçekleştiğini görüyoruz, o da Avrupa Birliği tarafında. Bence biz belki kendi aramızdaki ilişkileri zayıflatmaktan ziyade güçlendirmenin yollarını aramak zorundayız. Yani böyle bir olay oldu, hadi bakalım, medya üzerinden açıktan bu konuyu tartışmanın ötesinde kendi içimizde gerek ikili gerek çoklu taraflarda bu konuyu daha detaylı ve anlaşılır şekilde bir çözüme kavuşturmak durumundayız ama bizim asıl yoğunlaşmamız gereken, topu bizim sahamıza atanların sahasına geri döndürmemiz diye düşünüyorum; o da Avrupa Birliğidir. Avrupa Birliği'nin özellikle bir bütün olarak dış politikasına baktığımızda ne yazık ki Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin dış politikasına esir olmuş yani esaretini gerçekleştirmiş bir dış politikasını gözlüyoruz, izliyoruz; özellikle konu Türkiye'yle ilgili olduğunda. Dolayısıyla bizim Avrupa Birliği üzerindeki baskıyı da yoğunlaştırmamız lazım yani burada tek boyutlu çalışılıyor, kabul ama Türkiye'nin veya Türkiye Cumhuriyetleri, Türk Devletleri Teşkilatının entegrasyon sürecindeki çalışmalarında o gelişmeleri hiçbir şekilde sekteye uğratmayacak, çok daha güçlendirecek şekilde adımları atarak ve usulü de ona göre belirleyerek gitmemiz gerektiğini düşünüyorum. Anladığım kadarıyla da zaten Dışişleri de Hükümet de bu anlamda hassas; bu çerçevede götürüyor. Biz de aslında kendi görüşmelerimizde de bunu yapıyoruz ama Avrupa Birliği tarafını biraz unutuyoruz gibi geliyor bana. Bizim asıl baskıyı Avrupa Birliği tarafına ve onların yürüttüğü dış politikaya odaklayıp baskıyı orada yoğunlaştırmamız gerekiyor. Yani bir ülkeyle, herhangi bir yerle... Bunun izlerini Suriye'de de görebiliyoruz aslında. "Avrupa Birliğiyle ilişkileri geliştirmek istiyorsanız, yaptırımları kaldırmak istiyorsanız..." vesaire diye... Her durumda Yunanistan'ın da Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin de orada çıkıp "Ben veto ederim yoksa." gibi tehditlere boyun eğen bir zavallı AB dış politikasını görüyoruz; tamamen vizyondan yoksun, bir iki tane küçük devletin oyuncağı olmuş bir dış politika. Bence, bunu nasıl engelleriz, ona odaklanmamız ve bence tüm siyasi gruplar olarak da tüm platformlarda bunu gündeme getirmemiz gerekir diye düşünüyorum bu vesileyle.

Ben teşekkür ediyorum tekrar...

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Sayın Başkanım, ben de bir...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Buyurun lütfen.

#### III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

5.- Gaziantep Milletvekili Ali Şahin'in, Türkiye Cumhuriyetleri'nin Güney Kıbrıs'la ilgili atmış olduğu adıma ve bunu Avrupa Birliğiyle ilgili süreçte pozitif gündeme dönüştürerek ilerlemek gerektiğine ilişkin açıklaması

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Sayın Başkanım, Değerli Bakanım; bu Kıbrıs meselesi konusunda belki de bu Türkiye Cumhuriyetlerimizin Güney Kıbrıs'la ilgili atmış olduğu adımı, Avrupa Birliğiyle ilgili sürecimizde bizim bir pozitif gündeme dönüştürerek ilerlememiz lazım. Yani bununla yakınmak yerine, "Bu niye böyle oldu?" yerine belki de bunun bizim tarafımızdan Avrupa'ya ve Güney Kıbrıs'a sunulmuş bir jest ve bunun karşılığında onlardan birtakım pozitif adımlar bekleyerek yürümemiz lazım. Yoksa "Bu niye böyle oldu?" deyip kendi içimizde birtakım, ne bileyim, sorgulamalara girersek biz bunu daha da derinleştirmiş oluruz. Bence negatif gibi görünen, kriz gibi görünen bu süreci biz nasıl pozitif çeviririz, nasıl pozitif eviririz ve bundan Avrupa Birliğiyle ilgili sürecimizde nasıl pozitif bir geri dönüş elde ederiz, biraz ona bakmak lazım bence.

#### II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALAR (Devam)

6.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, Kıbrıs'a ve Kıbrıs davasına emek verenlerin, terör örgütleri tarafından yönlendirilen dedikodularla yıpratılmaya çalışıldığına, iç politikada buna alet olunmaması ve Kıbrıs'ın siyasetüstü tutulması gerektiğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN FUAT OKTAY - Yani aslında belki bu konu alakasız olabilir ama alakalı olabileceğini düşünerek, birçok defa Meclisin de gündemine getirildiği için ben bir şeyi ifade etmek isterim; o da Kıbrıs'a ve Kıbrıs davasına emek veren kim varsa ve orada doğruyu yapmaya çalışan kim varsa şu veya bu şekilde, sokak dedikodusunun ve terör örgütlerinin, hem de kırmızı listeyle, kırmızı bültenle aranan terör örgütlerinin oyunlarına iç siyasette alet olmanın da aslında -bir sonraki aşamada, buraya baktığımızda, bu seviyenin de- buradan bağımsız olmadığını görüyoruz. Bence iç politikada da bizim buna alet olmamız gerekiyor diye düşünüyorum. Yani bu kadar basit, terör örgütleriyle, sokak dedikodusuyla Meclise kadar taşınabilecek olayların ve birbirimizi kirlletmeye dönecek şeylerin Meclis gündeminde olması, Türkiye'nin gündemine taşınması ve buradan, dışarıdan yaptıklarının bir de içeriden, Kıbrıs üzerinden, şahıslar üzerinden yıpratılmaya çalışılması da tesadüf değil diye düşünüyorum. Yani kibarca "Maraş'ın açılmasının biz hesabını sorarız." veya "İngiliz Vali Yardımcısının konağından çıkıp size orada mührünüzü kurmakla alakalı, bir Cumhurbaşkanlığı ve Meclis kurmanın hesabını sorarız." veya "Orada bağımsızlıkla ilgili atılacak her türlü adımın hesabını sorarız." gibi dışarıdan yönlendirilen, özellikle terör örgütleri tarafından yönlendirilen dedikoduların sanki gerçemiş gibi şahısların kirlletilmesine -buna şahsım da dâhildir- çanak tutulmasına ve bunun da siyaset gibi algılanmasına ve algılatılmasına da ben şahsen üzülerek şahit oluyorum. Olmayan bir şeyle ilgili çıkıp "Böyle bir şey yoktur." demenin bile zül

olduğunu düşünüyorum yani en hassas olduğunuz konularda aslında sizin ısrarla, bir şekilde kirletilmeye çalışılmanızın önünde bizim Meclis olarak, Türkiye olarak net olarak durmamız gerektiğine ve Kıbrıs'ı siyasetüstü tutmamız gerektiğine ve temiz bir dava olarak geleceğe taşımamız gerektiğine inanıyorum. Ne konu varsa, yargı da dâhildir, her türlü şey de dâhildir, açıktır, zaten yine benim şahsım da dâhildir, her konuyu da yargıya taşımış durumdayım ve taşımaya da devam edeceğim.

Ben teşekkür ediyorum tekrar...

METİN ERGUN (Muğla) - Başkanım, kapatmadan...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Buyurun, lütfen.

### III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

6.- Muğla Milletvekili Metin Ergun'un, Genel Kurulda beklemekte olan uluslararası anlaşmaların belirli kategoriler altında topluca ve hızlı bir şekilde görüşülmesi için hazırlanan taslak çalışmaya, Kıbrıs meselesine ve Suriye Kamışlı'da yapılan toplantıya ilişkin açıklaması

METİN ERGUN (Muğla) - Öncelikle, bu vermiş olduğunuz taslakla ilgili bir şey söyleyeceğim. Bu anlaşmaların muhataplarındaki durumu nedir; o da bir parantez içerisinde yazılırsa iyi olur.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Tabii.

METİN ERGUN (Muğla) - Yani onaylandı mı, onaylanma süreci nedir, ne değildir...

BAŞKAN FUAT OKTAY - Ha, diğer meclislerde... Olur.

METİN ERGUN (Muğla) - Diğer meclislerde... İyi olur diye düşünüyorum.

İkincisi, yani bu Kıbrıs meselesinde "Sadece Avrupa Birliği şu kadar para verdi, bundan dolayı böyle hareket ediyorlar..."

Bir defa, kardeşlerimizi bu manada biraz rencide eder diye düşünüyorum; ikincisi de gerçeği yansıtmıyor zaten. Yani mademki iç politikaya malzeme yapmayacağız bu işleri, gerçeği de tam yansıtmıyor çünkü Özbekistan'ın büyükelçi ataması çok erken; Özbekistan 2024 yılının Aralık ayında büyükelçi atadı yani bu hadise olmadan önce, o toplantı olmadan önce atadı. Dolayısıyla burada farklı bir strateji izlemek gerekir diye düşünüyorum.

Yani toplantı çok uzadı farkındayım ama son derece de kritik olduğu için... Birkaç gün önce Suriye Kamışlı'da bir toplantı yapıldı ve bu toplantıda alınan kararların, sadece Suriye'nin değil, ülkemizin geleceği açısından da son derece önemli olduğunu düşünüyorum. Yani bir nevi federal bir yapı talebi ortaya çıktı, belli bir alanın anayasal olarak işlenmesi talebi ortaya çıktı. Bakanlığımızın, Türkiye'nin tedbiri nedir, ne değildir; bununla ilgili bir bilgi verirsiniz veyahut daha sonra da olabilir, memnun olurum.

Bir de Suriye'deki bu Türkmenler, biliyorsunuz, konferansa davet edilmedi. Türkmenlerle ilgili, onların geleceğiyle ilgili bir bilgi verirsiniz çok memnun olurum.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BURHANETTİN DURAN - Sayın Başkanım, izniniz olursa bu iki soruyu yazılı olarak cevaplandırabilirim.

BAŞKAN FUAT OKTAY - Uygundur.

Peki, teşekkür ediyorum. O zaman biz sizin yazılı cevabınızı bekliyor olacağız.

### II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

7.- Komisyon Başkanı Fuat Oktay'ın, gündemde yer alıp görüşmeleri tamamlanan kanun tekliflerine ve tüm katılımcılara teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN FUAT OKTAY - Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, gündemimizde yer alan tekliflere ilişkin görüşmeler tamamlanmıştır.

Komisyonumuzda bugün kabul edilen kanun tekliflerine muhalefet şerhi vermek isteyen üyelerimizin şayet varsa şerhlerini en geç 6 Mayıs 2025 Salı günü saat 15.00'e kadar Başkanlığımıza göndermelerini rica ediyorum.

Değerli arkadaşlar, Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli katılımcılar; gündemimizde görüşülecek başka bir konu bulunmamaktadır.

Sizler tarafından gündeme getirilecek ilave bir husus var mı? Yok.

Komisyon üyelerimize, Bakan Yardımcımıza ve tüm Bakanlıklarımızın çok değerli temsilcilerine, tüm katılımcılarımıza ve emeği geçen tüm arkadaşlarımıza ben bir kez daha yürekten teşekkür ediyorum, iyi çalışmalar diliyorum.

Dişışleri Komisyonumuzun 28'inci Yasama Dönemi 15'inci Toplantısı'nı kapatıyorum.

Kapanma Saati:15.51